

Od leta 1969

ŠTEVERJANSKI VESTNIK

Števerjan, April - Junij 2025 | San Floriano del Collio, Aprile - Giugno 2025
Leto LVII št. 2 | Anno LVII nr. 2

Pošiljatelj:

S. K. P. D. "F. B. Sedej"

Trg Svobode 6

34070 Števerjan (GO) – ITALIJA

vestnik@sedej.org

Poste Italiane Spa

Spedizione in abbonamento Postale

70% - DCB/Gorizia

Lasten tisk

www.sedej.org

KAZALO

ROŽNATI LIKOF ZA ROŽNATO PRIHODNOST - UVODNIK	3
ZA 50 SPREJEV BARVE	5
DUHOVNA MISEL - KJE SO BILI LJUDJE?	6
PRILOŽNOST ZA ZAHVALO ZA VSE DOBRO	7
ZAKLJUČILI S KRESNICAMI IN ... GINOM - DELOVANJE MEPZ	7
OD LJUDSKIH PESMI DO POPEVK - DELOVANJE OPZ	9
MLADENIČI, GOZD IN VESELJE - POSTAVLJANJE MLAJA	10
VEČ KOT LE PREDSTAVITEV VINA - LIKOF 2025	11
VESTI IZ ŠTEVERJANSKE OBČINSKE HIŠE	12
KONZORCIJ COLLIO IMA NOVO VODSTVO	14
JEZIK PO KAPLJICAH	15
OD PIRHOV DO PRAZNIKA DELA - DELOVANJE KD BRIŠKI GRIČ	17
LEKCIJA SVOBODE - GOVOR PROFESORJA DAVIDA BANDLJA	19
53. FESTIVAL ŠTEVERJAN - TISKOVNO SPOROČILO	21
TRENUTEK, KI JE ZDRUŽIL CEL SVET	23
KAJ SE DOGAJA OKROG NAS: APRIL - JUNIJ 2025	24
OSNOVNOŠOLCI PIŠEJO	25
VODA JE NAŠE BOGASTVO - VRTEC KEKEC	30
SVETA BIRMA V ŠTEVERJANU	31
PIŠI, KUKR KOLESAREŠ	32
MOJ SLADKI KOTIČEK	33
ČESTITKE, DAROVI, SMRTI	34
IGRICA	40

Opreмили in uredili člani društva »F. B. Sedej«

Urejanje, lektoriranje, grafično oblikovanje in tisk: **Ivan Boškin, Petra Ciglic, Lapo Farolfi, Damjan Klanjšček, Elija Muzic, Lara Proderutti, Klara Tercic** in **Ema Terpin**.

Glavni urednici: **Petra Ciglic** in **Klara Tercic**

Odgovorni urednik: **Ivan Vogrič**

Platnica: oblikovanje **Petra Ciglic**, fotografija **Rebeka Bernetič**

Če **Števerjanskega vestnika** še ne prejimate, če ste zamenjali bivališče in naslov ali potrebujete katerokoli informacijo, nas lahko kontaktirate potem spodaj navedenih telefonskih števil ali e-mail naslovov, tako da boste lahko še vedno redno prejeli naše glasilo.

Če bi radi objavili svoj prispevek v našem glasilu, nam pišite po elektronski pošti ali pokličite. Uredništvo Števerjanskega vestnika: vestnik@sedej.org

Petra Ciglic
342 8945726
petra.ciglic@sedej.org

Klara Terčič
366 1650128
klara.tercic@sedej.org

Damjan Klanjšček
329 7227151
damjanklanjscek@gmail.com

Jakob Leopoli (blagajničar)
328 0914497
jakob.leopoli@gmail.com

ROŽNATI LIKOF ZA ROŽNATO PRIHODNOST

Uvodnik: čezmejna 14. etapa Gira d'Italia je obiskala tudi Števerjan

Martina Valentincic

Spomladansko spremenljivo vreme je v soboto, 24. maja 2025, spremljalo osrednji športni dogodek letošnjega leta, in sicer eno najvažnejših kolesarskih dirk na svetu, italijanski Giro d'Italia. Štirinajsta etapa je prav 24. maja prečkala Brda. Giro je naše kraje že obiskal maja leta 2021, ko se je obrobno dotaknil Jazbin, nakar pa je mimo Cerovega in Huma skozi bivši mejni prehod dospel na Sovenco in se nato spustil po Oslavju proti Gorici. Lani junija pa je skozi vaško jedro, po »placu« in mimo Gabrskega konca peljala kolesarska dirka po Sloveniji. Uspeh teh dveh dogodkov in želja po poglobljenem čezmejnem sodelovanju je nedvomno spodbudila organizatorje Gira, da ponovno izberejo briško območje za etapo, ki se je zaključila na Trgu Evrope, srcu prve čezmejne evropske prestolnice kulture. »Režiserja« veličastnega dogodka sta bila koordinator Gira za Furlanijo - Julijsko krajino Paolo Urbani in koordinator dirke po Sloveniji Rok Lozej.

14. etapa se je začela ob 13. uri v Trevisu, kolesarji so se nato peljali po furlanski nižini, mimo Palmanove, Gonarsa in Manzana ter v Krminu vstopili na briško območje. Po prehodu mesta so zavili proti Plešivem, kjer so prečkali nekdanjo mejo in se peljali po slovenskem delu Brd, mimo Dobrovega, Šmartnega in Gonjač do Huma, kjer so ponovno prešli mejo in se, ob navdušenju mnogih domačinov, ki so jih spremljali ob robu ceste, peljali skozi Sovenco, Dvor, Križišče, Bukovje in Grojno, do Gorice in Nove Gorice. Ob koncu etape, na kateri je slavil danski kolesar Kasper Asgreen, smo lahko občudovali tudi prihod letalske akrobatske patrulje Frecce tricolori, ki se je nekaj minut

Na »placu« je bil na voljo veliki zaslon
FOTO: Društvo Sedej

prav nad števerjanskimi griči pripravljala na polet nad Gorico, kar predstavlja tudi edinstven dogodek za našo vas.

Lepo število obiskovalcev in navijačev, predvsem slovenskega vrhunskega kolesarja Primoža Rogliča, je prihod rožnate karavane v Števerjan pričakalo na glavnem trgu. Tu je potekal Rožnati likof v organizaciji Vinoteke Števerjanski griči, ki je predstavljal tudi preddogodek tradicionalnega praznika Likof, ki se je odvijal 6. in 7. junija. Pred cerkvijo je bil postavljen velik ekran za predvajanje poteka etape, za kar je poskrbelo podjetje Eventech system. Za bogato vinsko in kulinarčno ponudbo so pa poskrbeli domači vinarji, in sicer kmetije Humar, Skok, Manià, Muzic, Simon Komjanc, Marcuzzi, Ivan Vogrič, Formentini in Gradis'ciutta ter kuharski mojster Taverne sul Collio Cristian Nardulli, ki je v poklon Giru pripravil njoke s svežim paradižnikom in burrato, testenine z jajčevci, klobaso in rikoto ter polpete divjega prašiča s krompirjevim čipsom. Žal sta popoldanski plohi predčasno prekinili praznično vzdušje, nedvomno pa so vinarji in gostinci tudi tokrat dokazali svojo gostoljubnost in profesionalno ponudbo.

Dogodki, kot je kolesarska dirka po Italiji so vedno dobrodošli za naš teritorij, čeprav terjajo veliko energije in časa za pripravo ter tudi nekaj nevšečnosti za prebivalce. Za sabo pa pustijo nekaj investicij, kot so asfaltirane ceste in posodobljena poslikava na Bukovju, ki bi bremenile občinske blagajne ali bi jih, v nekaterih primerih, sploh ne bilo mogoče opraviti. Teritoriju, kakršen je naš, pa nedvomno prinesejo tudi veliko vidljivosti, saj si dirko preko televizijskih ali spletnih ekranov ogleda več deset milijonov ljudi po celem svetu. O tem priča tudi veliko število amaterskih kolesarjev, ki se je že v soboto zjutraj mudilo v naših krajih; kolesarski turizem, ki spada v oblike t.i. slow-turizma, je najbolj primerna oblika za območja kot so Brda. Ne nazadnje pa je naš teritorij ponovno dokazal, da je pravi ključ do uspeha čezmejno sodelovanje in da so končno zreli časi, da trenja in grozote prejšnjega stoletja postanejo le predmet zgodovinskih knjig in jih tu dokončno premostimo.

Pogled na Frecce tricolori s števerjanskega zvonika
FOTO: Društvo Sedej

ZA 50 SPREJEV BARVE

V sklopu Gira d'Italia je v novi preobleki zaživela stenska poslikava na Bukovju.

Klara Tercic

V petek, 23. maja, smo se Števerjanci zbrali ob 19.30 na Bukovju na Pušči, kjer smo si skupaj ogledali prenovljeno stensko poslikavo, ki je s svojo živahnostjo in simboliko ponovno zažarela v vsej svoji barvitosti.

Večer se je pričel s pozdravnim nagovorom župana Marjana Drufovke, ki je vse prisotne toplo pozdravil ter predstavil avtorja stenske poslikave in obrazložil nastanek projekta. Do prenove je prišlo v okviru izboljšav, ki so bile izvedene zaradi 14. etape znamenite kolesarske dirke Giro d'Italia, ki je letos prečkala tudi Števerjan, je pojasnil župan. Avtor prenovljene umetnine, slikar Andrea Antoni, je poudaril, da je pri ustvarjanju ohranil priljubljen originalni napis »I love Collio«, umeščen v rdeče srce, ki ostaja osrednji simbol pripadnosti in ljubezni do pokrajine. Ostale motive pa si je zamislil na novo. Na steno je prenesel prepoznavno silhueto briških gričev, tipične vijugaste ceste, vaške cerkve in pokrajino, ki jo vsi povežejo z domačnostjo in našimi kraji. Slikar je izpostavil, da je želel vključiti like, ki jih sam imenuje »junaki« svojega street art projekta, a jih je tokrat priredil na temo Števerjana. Tako so na poslikavi prisotni grozdje, dve marjetici, češnje, sončnice in čebelice – vsi ti elementi pa so med seboj povezani z rožnato potjo, ki simbolizira znamenito kolesarsko dirko. Andrea Antoni je za dokončanje projekta potreboval skoraj 20 dni. Večina stenske poslikave je bila ustvarjena z barvnimi valji, vsi liki pa so bili izdelani s spreji. Uporabil je približno 50 razpršilnikov (sprejev) in več vrčev barve. Ilustracija je po besedah umetnika preprosta, a premišljena. Namenjena je temu, da se kolesarji, ki se peljejo mimo poslikane stene, lahko ustavijo in se fotografirajo pred različnimi motivi. Umetnino je blagoslovil pater Jan Cvetek, dogodek pa se je nadaljeval s prijetnim druženjem in pogostitvijo, kjer je vsak izmed prisotnih prispeval kaj dobrega za pod zob.

Prenovljeno stensko poslikavo so predstavili in blagoslovili na večer pred kolesarsko dirko
FOTO: P.C.

KJE SO BILI LJUDJE?

Duhovna misel

Župnik Marijan

Papež Benedikt XVI. je leta 2011 obiskal koncentracijsko taborišče Auschwitz. Takrat je z njim sodelovala nekdanja taboriščnica, Judinja, čelistka, ki je imela 17 let, ko so jo pripeljali v taborišče. Preživela je po spletu srečnih okoliščin, med drugimi tudi zato, ker so jo potrebovali v taboriščnem orkestru. Njena baraka je bila čisto blizu krematorija. Spominja se, kako težko je bilo gledati otroke, ženske, nemočne stare ljudi, ko so tam izginjali. Takoj po vojni je doživljala okrog sebe molk, nihče ni hotel govoriti z njo. Potem pa je začela sama vedno več govoriti o tem, kar je doživljala – da se kaj takega ne bi nikoli več ponovilo.

S to gospo je stekel zanimiv pogovor. Novinarica je vprašala: »Kako odgovarjate na vprašanje, kje je bil Bog, ko se je vse to dogajalo?« Gospa je odgovorila: »Moje vprašanje se glasi drugače: »Kje so bili ljudje? Bog večinoma ne dela čudežev kar tako, ampak deluje po ljudeh, ki ga nosijo v sebi. Ampak kje so bili ljudje, ko se je vse to dogajalo?«

Res, kje so bili ljudje? Takrat v Auschwitzu, pa še marsikje. Skozi vso zgodovino se to vprašanje postavlja pred nas. Pa ne samo v preteklosti, ampak tudi v današnjem času zaradi vojne v Ukrajini, Palestini, Afriki, Bližnjem vzhodu in še kje...

Ali bomo znali kdaj odgovoriti nanj?

Morda se vse prehitro zadovoljimo z

raznimi razlagami, tudi teološkimi. Ali pa rečemo, da je to skrivnost, ki je ne moremo dojeti in moramo z njo živeti. Vse to se začneja že v našem vsakdanjem življenju, pri drobnih stvareh, o katerih se nam ne zdi vredno niti razmišljati. Morda bi bilo marsikaj drugače, če bi si večkrat postavljali vprašanje: »Kje so ljudje? Kje sem jaz, ko se dogaja zlo okrog mene, ko ljudje zaradi tega trpijo?«

Begunka iz Ukrajine je te dni povedala novinarju: »Zunaj so švigale rakete, padale so bombe, gorele so hiše, a jaz sem čutila notranji mir in sem molila za vse, ki so z zlobnimi napadi rušili mir zunaj in v srcih mnogih obupanih.« Ne borimo se za mir, temveč molimo zanj in živimo sami v miru. Mirnejši časi pridejo z miroljubnimi ljudmi. Sem tudi jaz med njimi? Še je čas za to...

Papež na obisku v Auschwitzu
FOTO: Časopis Avenire

PRILOŽNOST ZA ZAHVALO ZA VSE DOBRO

Praznik sv. Florijana s kosilom in Zvonkovo loterijo

Ema Terpin

Števerjanska cerkvena skupnost je tudi letos slavnostno obeležila praznik vaškega zavetnika, torej sv. Florijana. V nedeljo, 4. maja, ravno na god sv. Florijana, je društvo F. B. Sedej pripravilo tradicionalni piknik med števerjanskimi borovci in poskrbelo za prijetno druženje. Slavje se je pričelo že z mašo ob 11.15, ko so pevci izvedli hvalnico zavetniku gasilcev. Mašo je daroval p. Jan Cvetek, ki je v mašni obred vključil tudi otroke z branjem prošenj in tudi druge mlade, ki so prinesli domači kruh in vino ob darovanju. Poleg tega je poudaril pomen sv. Florijana

za Števerjance v pridigi. izpostavil je, da mnogi kraji nosijo imena, ki imajo včasih veliko globlji pomen, ki mu ga dodajo ljudje skozi zgodovino, torej tudi mi, ljudje, ki tu živimo. »Ob današnjem prazniku je priložnost, da se Bogu zahvalimo za vse dobro, kar smo in imamo. Za te lepe vinske gorice, ki jih tako pridno obdelujete, za vse lepe dejavnosti in kulturne prireditve, lepo pesem in predstave ter vsa druga dela, ki omogočajo, da ta kraj lepo in v miru živi,« je povedal p. Cvetek. Zahvalil se je tudi za skrb vaščanov drug do drugega in za medsebojno spoštovanje, ki

nam bosta zgled za naprej. Povabil nas je tudi k Jezusu in misli nanj ob delu.

Po maši je sledilo še skupno druženje v borovcih. Člani društva F.B. Sedej so pripravili kosilo za vse in ponudili tudi sladico. Člani Mladinskega krožka so priredili loterijo, v spomin na Zvonka Simčiča, in s tremi bogatimi nagradami razveselili zmagovalce. Sreča je bila tokrat na strani mladine. Ljudje so bili zadovoljni, tudi vreme je bilo naklonjeno. Pogovarjali so se, igrali karte, otroci so se potikali po igralih in vsi so preživeli dan v prijetnem vzdušju.

ZAKLJUČILI S KRESNICAMI IN ... GINOM

Delovanje Mepz F.B. Sedej od februarja do junija

Alenka Di Battista

8. februarja je mešani pevski zbor F.B. Sedej sodeloval pri slavnostni otvoritvi Evropske prestolnice kulture GO! 2025 in tako tudi sam prispeval k sooblikovanju tega pomembnega in nepozabnega dogodka. Na Trgu De Amicis je v okviru združenega otroškega, mladinskega in odraslega pevskega zbora Slovencev na Goriškem pod taktirko zborovodje Aleksandre Pertot navdušeno zapel Pesem primorske mladine Antona Hareja v priredbi Patricka Quaggiata in tako pričakal sprevod, ki se je vil po ulicah in trgih od goriške do novogoriške postaje.

V soboto, 22. marca, se je udeležil tradicionalne revije Primorska poje in se ponovno vrnil na oder gledališke dvorane Antonio Coslovich v Umagu. Zapel je ljudsko Ta gora ta škarbinina, Mlakarjevo En glaž vina mi dej in Čukovo Maca in Felix v priredbi Patricka Quaggiata, na koncu večera pa še

skupno pesem Oblaki so rudeči pokojnega Hilarija Lavrenčiča.

V duhu čezmejnih projektov, ki množično potekajo letos v okviru Evropske prestolnice kulture, je 29. marca MepZ sooblikoval kulturni program GO! Brda 2025. Podobe in note v brezmejnih Brdih. Zaradi slabega vremena dogodek ni potekal kot predvideno na mejnem prehodu pri Podvanovih na Valerišču, temveč v dvorani Briškega griča na Bukovju. Poleg razstavljenih del Likovnega društva Dablo in Fotokluba Skupina 75 so lahko prisotni prisluhnili skladbam, ki so jih zapeli štiri zbori: MoPZ Ludvik Zorzut in VS Majnice iz Medane ter domača zbora VS Briške Trcinke in MePZ F.B. Sedej. Slednji je po mnogih letih ponovno zapel Šorlijevo Oj Števerjan v priredbi Adija Daneva in Zorzutovo Maj v Brdih v priredbi Rada Simonitija. Večer je sklenila skupna zaključna pesem Zorzutova Briška pesem v priredbi Mirka Rebolja.

V soboto, 12. aprila, je zbor gostoval na koncertu z naslovom Čudovit je ta svet ob 25. obletnici ŽePZ Sožitje. Nastopil je v Domu puntarjev na Kneži in domačinom pričaral prijeten večer z bolj sproščenimi pesmimi v veliki večini v priredbi Patricka Quaggiata: En glaž vina in Vandima Iztoka Mlakarja, Čas skupine Dan D, Najlepše pesmi skupine Hazard in skupno Dan ljubezni. Po koncertu je sledila še pogostitev, ki so jo skrbno pripravile organizatorke večera in skupno druženje.

Višek sezone je predstavljal zaključni koncert Noč kresnic vseh zborovskih sestavov domačega društva in ŽePZ Sožitja iz Kneže, ki je potekal 30. maja v župnijski dvorani. Vezna nit večera so bile kresnice, ki se prikažejo ponoči, ko se stemni in se vse umiri ter glasba lahko na novo oživi. Na odru so se ob družbi scensko postavljenih luči, ki so poustvarile občutek lesketajočih se kresnic v poltemi, zvrstele različne skladbe. MePZ je domačo publiko presenetil z bolj sproščenimi ritmi, ki so poslušalce popeljale v tople poletne večere ob morju. Premierno je zapel Quaggiatove priredbe hrvaških pesmi Ribari Vinka Coceja, Ajča, volim te Klape Kampanel in Moj lipi anđele Oliverja Dragojevića ter že omenjeni slovenski popevki Najlepše pesmi in Čas. Večer je sklenila ljubezenska skupna pesem Mimogrede, ki jo je zbor zapel z ŽePZ Sožitje. V solistični vlogi sta se izkazala bariton Manuel Pintar in altistka Anja Kavčič Drole. Po koncertu je sledila še skrbno pripravljena pogostitev in druženje, na katerem je bilo poskrbljeno tudi za priljubljeni gin s tonikom.

14. junija bo zbor sodeloval še pri prav posebnem dogodku, ki ga v okviru Evropske prestolnice kulture Nova Gorica in Gorica 2025 pripravljata združenji pasijoncev iz Slovenije in Italije. Zapel bo pesem Oljsko goro v okviru projekta Calvario/Kalvarija – Onkraj bodeče žice«, ki bo potekal v Gorici na Travniku. V nedeljo, 29. junija pa bo sooblikoval slavnostno sveto mašo in procesijo v Gornjem Cerovem ob praznovanju farnega zavestnika. Temu bo nato sledil zaslužen pevski dopust.

Mepz pod vodstvom Patricka Quaggiata na zaključnem koncertu
FOTO: P.C.

OD LJUDSKIH PESMI DO POPEVK

Delovanje OPZ in malega OPZ

Ema Terpin in Vida Boškin

Z majem se počasi izteka tudi sezona otroškega in malega otroškega pevskega zbora. Sezona je bila bogata in spodbudna. V aprilu je Otroški pevski zbor nastopil na reviji Zlata grla, ki jo organizira društvo Vrh sv. Mihaela in so si jo letos zamislili nekoliko drugače. Zlata grla so spremenila svoj revijalni del v pravi koncert ljudskih pesmi, kar se je izkazalo v veselem in razigranem petju številnih otrok.

Že 22. izvedba revije Zlatih grl se je začela s čisto posebnim otvoritvenim koncertom v petek, 4. aprila 2025. Večer je nosil naslov po znani pesmici Škrjanček poje, žvrgoli, ki so jo naši mali tudi zapeli. Vezna nit je bila torej ljudska pesem, ki se ji je med premori pridružila še ljudska pravljica. Pesmi so izvajali združeni otroški zbori iz goriškega okolja. Tri različne venčke pa je povezovalo pripovedovanje pravljič Barbare Rustja. Ga. Rustja in združeni otroški zbor so si

podajali besedo o najlepših ljudskih zgodbah. Večer je bil zelo prisrčen in doživet, tako za vse otroke in družine v dvorani, kot tudi za naše male korenjake na odru. Ob koncu jih je pohvalil tudi zelo bučen aplavz.

Na Zlata grla so se otroci pripravljali že od januarja naprej in se učili raznih ljudskih pesmi. Na obisk je prišla na vaje tudi dirigentka Mateja Černic, ki je vodila celoten večerni program. Razni zborčki so se pred nastopom spoznali in družili tudi preko petja na skupnih vajah med vikendom in včasih tudi med tednom. Zahvaljujeva se torej tudi za potrpežljivost, saj vaje včasih niso bile tako kratke.

Po tem pomembnem nastopu pa so vaje hitro spremenile smer, saj so se morali otroci naučiti še kako

novi pesmico za zaključni koncert zborov domačega društva. Večer z naslovom Noč kresnic je potekal 30. maja 2025 v veliki dvorani društva F. B. Sedej. Na njem sta se predstavila oba otroška zbora, tako so bili spet na odru tudi fantki in deklica iz Malega otroškega zbora in so zapeli štiri vesele pesmice, o frnikuli, o naši četici, o številih in še eno bolj razgibano. Otroški zbor, ki ga obiskujejo osnovnošolski otroci, pa je publiko spomnil na koncert ljudskih pesmi s kratko izvedbo Po Koroškem, po Kranjskem, nato pa še s pesmijo Monika iz zakladnice in na novo naučeno popevko Na vrhu nebotičnika. Nato so še prisluhnili staršem ali starejšim pevske prijateljcem, ki so zapeli kot Mešani pevski zbor.

OPZ na zaključnem koncertu Noč kresnic
FOTO: Tamara Mizerit

MLADENIČI, GOZD IN VESELJE

Mlaj tudi letos zaplesal v vetru

Ivan Boškin

Dan dela, verjetno najbolj pričakovan praznik v mesecu maju. Sicer ne vem točno, zakaj. Mogoče zaradi prahu in kihanja ob nabiranju bršljana za venec. Mogoče zaradi že lani omenjenih pohanih piščancev, ki čakajo moško populacijo, preden se napoti v brloge merjascev. Mogoče zaradi druženja z vaškimi sosedi. Ali pa samo zaradi duševnega miru, ki ga gospodje lahko najdejo v sencah košatih dreves, daleč od krasnih in hkrati zgovornih vaščank. Znajdejo se samo oni, med traktorji, s šumom dobro nabrušene motorne žage in v družbi tistega sladko-kislega, prepoznavnega vonja po »mišeli«. Ob vseh teh prednostih, bi bilo res čudno, če bi zmanjkalo močnih rok za pomoč.

Prvega maja smo se mladeniči odpravili na iskanje najprej bršljana in belega lista. Po par urnem tavanju, smo se končno znašli pod borovci, kjer smo splekli venec in si, kot tradicija ukaže, oblizovali prste s pohanimi piščanci. Točno ob 20.00 uri se je karavana sestavila in se odpeljala po mlaj. Zgodbe, ki se zapišejo v gozdu, so žal skrivnost. Verjemite mi, da bi vam rad razkril kaj več, ampak taka so pravila. Kar se godi na odpravi ob iskanju mlaja, ostane na odpravi. Nekaj pa vam lahko povem, dragi bralci, ker vem, da je vaša radovednost neizmerna. Takega veselja na obrazih vaščanov sem redkokdaj videl. Smehljaji do ušes, žareče oči, veselje se je kar množilo med vsemi nami, ki smo v tistem mikrodeltu neskončnosti lahko dosegli tisti duševni mir, o katerem sem vam že spregovoril. Drugače pa, izbrano drevo je konkretno zaropotalo ob stiku s prstjo. Po odstranjevanju lubovja je bilo pripravljeno, da bi ga peljali do placa. Tam nas je čakala nestrpna publika.

Znašli smo se pred prvo težavo večera. Odkrili smo luknjo za mlaj in kaj smo odkrili? Žagovina prejšnjih let se je nabrala in jo je bilo treba na kakšen način odstraniti. Fantje smo se pogledali. Iskali smo najprimernejšega, da bi ga za noge spustili v jamo in bi izpraznil umazanijo. Kdo bolj primeren od našega dragega pritrkovalca, muzikanta in mehanika, Samueleja. Zgrabili smo ga vsak za eno nogo in spustili v globino števverjanskih zemlja. Nekaj krat se nam je spodrsnilo in smo že mislili, da smo ga izgubili za vedno. Pa se je vseeno prikazal ponovno na površje s polnim vrčem žagovine, rahlo pobarvanimi lasmi in nasmehom na obrazu.

Po taki dogodivščini, in tudi ker se je že mudilo, smo pohiteli in postavili mlaj na najvišji točki naše vasi. Kdorkoli ga lahko pride občudovat, saj bo mlaj plesal z vetrom in delal družbo žvrgolenju ptic vse do konca meseca in še dlje.

Mlaj na Likofu
FOTO: P.C.

VEČ KOT LE PREDSTAVITEV VINA

Likof iz leta v leto preseneča s svežimi novostmi

Petra Ciglic

Uminjena glasba. Veselo trkanje kozarcev ob nazdravljanju. Sproščeno in prijateljsko kramljanje. Nežna poletna večerna sapica, v kateri se blago premikajo rumeni balončki in tople lučke. To je Likof. Praznik, ki že vrsto let predstavlja najboljšo kombinacijo ponudbe lokalnih proizvodov: od vrhunskih vin števerjanskih vinarjev do skrbno izbranih in premišljenih jedi gostincev iz okolice. Na letošnji izvedbi so sodelovale kmetije Skok, Humar, Manià, Muzic, Ivan Vogrič, Koršič, Simon Komjanc, Gradis'ciutta, Giv Cantina Formentini in Marcuzzi. Številne goste, ki so napolnili vaški »plac« pa so z bogatim izborom jedi razvajali Peter Povsic ter kuharska mojstra Cristian Nardulli in Andrea Deiana [Trentino BBQ].

Letošnja izvedba priljubljenega vinskega in kulinarичnega dogodka, ki ga prireja Vinoteka Števerjanski griči, v sodelovanju z društvoma F.B. Sedej in Briški grič, z združenjem ONAV, s pokroviteljstvom Občine Števerjan, konzorcija Collio in Skupnosti Collio, je potekala 6. in 7. junija na Trgu Svobode v Števerjanu. Petkovo odprtje dvodnevne praznika je bilo tudi priložnost za predstavitev in prvo pokušino zadnjega letnika reprezentančnega vina.

»Dogodek, ki nas je zbral, je več kot le predstavitev vina, je poklon trudu naših vinogradnikov, rodovitnosti naše zemlje in moči sodelovanja,« je povedal števerjanski župan Marjan Drufovka in pristavil, da je to skupno vino postalo simbol domačnosti, avtentičnosti, kakovosti in povezanosti.

Pred cerkvijo je v soboto potekalo ocenjevanje štrudljev
FOTO: P.C.

Posebno zahvalo je župan namenil Fabjanu in Mitji Korsič s kmetije Korsić Wines, ki sta vinificirala letnik 2024 občinskega vina, ter vsem, ki so sodelovali pri projektu. Lanska je bila že šesta izvedba vaške trgateve po vrsti. »Z najzlahtnejšimi pridelki briškega območja bomo tudi letošnji Likof obogatili domačije, kmetije in gostinci,« je v petek uvodoma dejala predsednica Vinoteke Števerjanski griči Nataša Kocjančič Humar. Spomnila se je tudi preminulega sovaščana Nikolaja Pahorja, ki je dolgo let sodeloval pri Likofu. Prav vsi se namreč spominjamo njegovega nadevanega kruha s surovim pršutom.

V soboto je v vinogradu pod trgom potekala vodena degustacija »Svet Rieslinga«, kjer so udeležencem ob raznih letnikih rizlinga ponudili jedi, ki jih bo pripravila domača gostilna Koršič. Prostora pa je bilo tudi za zborovsko petje. V sklopu projekta Singers' Corners, pri katerem sodelujeta Mong in ZSKP, sta nastopila mešani pevski zbor

Lojze Bratuž iz Gorice in ženski pevski zbor Rože iz Nove Gorice. Za pogrnjeno mizo pred cerkvijo pa so v soboto sedeli sami strokovnjaki. Stroga žirija sladkosnednih izvedencev je ocenjevala štrudlje, ki so se prijavili na tekmovanje. Prvo stopničko si je prislužil jabolčni zvitek, ki je nastal izpod rok Katrin Komjanc in Desiree Marangon.

VESTI IZ ŠTEVERJANSKE OBČINSKE HIŠE

Marjan Drufovka

POLETNO SREDIŠČE V ŠTEVERJANU

Dragi bralci, z veseljem vam sporočam spodbudno novico za našo majhno števerjansko skupnost. Poletno središče namenjeno osnovnošolcem, ki ga bo vodil Mladinski dom, se bo odvijalo v prostorih Osnovne šole A. Gradnik, in sicer 1. teden od 9. do 13. junija; 2. teden od 16. do 20. junija. Sledil bo premor od 23. do 27. junija. Nato bo središče delovalo od 30. junija do 4. julija (3. teden); od 7. julija do 11. julija (4. teden). Z majhnimi koraki gremo v rožnato prihodnost!

KRI: DARILO, KI REŠUJE ŽIVLJENJA

Darovanje krvi je zelo pomembno, saj ta gesta rešuje življenja. V našem prostoru ima pomembno vlogo posoška zveza krvodajalcev Fidas. V ponedeljek, 5. maja, so nam v Kulturnem domu na Bukovju predstavniki zveze Fidas spregovorili o svojem delovanju. Predstavili so se pokrajinski predsednik Feliciano Medeat, predsednik sekcije krvodajalcev Sovodnje ob Soči Štefan Tomsič in predsednik sekcije Doberdob Aldo Jarc. Želja je, da bi v kratkem vzpostavili sekcijo krvodajalcev tudi v Števerjanu.

ACCORDION ALPE ADRIA

Meseca aprila je bilo ustanovljeno združenje za družbeno promocijo Accordion Alpe Adria. Ustanovni članici sta tudi Občina Srednje in Občina Števerjan. Splošni cilji združenja so krepitev ljudske glasbe v zgodovinskih jezikovnih skupnosti območja od Alp do Jadrana. V ta namen si prizadevamo spodbujati odnose med obstoječimi jezikovnimi skupnostmi (slovensko, furlansko, italijansko, ladinsko in nemško), ljudmi ter javnimi in zasebnimi subjekti, profitnimi in neprofitnimi organizacijami. Mladim želimo olajšati dostop do usvajanja tradicionalne ljudske glasbe in razširjati zgodovinski repertoar ljudske glasbe preko pisnih besedil, notnih zapisov, videoposnetkov in zvočnih posnetkov.

IO SONO FVG

Biti Furlanija - Julijska krajina pomeni počutiti se del skupnosti, ki živi v majhni deželi, vendar bogati z ljudmi, viri, kakovostjo, znanjem in tradicijami: to je edinstvena dediščina. Števerjanska občinska uprava se v teh besedah v celoti prepozna in je hvaležna deželnemu odborniku Sergiu Emidiu Biniju za pozornost, ki jo posveča promociji ozemlja. V zadnjem promocijskem spotu je bila pod žarometi tudi Občina Števerjan in steklenica občinskega vina za poletni oglas **Io Sono FVG**.

NOVI ŠOLABUS PRIHAJA MESECA OKTOBRA

Naročili smo nov šolabus. Dežela FJK nam je pred nekaj leti dodelila prispevek v višini 101.992,00 evrov. Ker pa nismo čutili potrebe po zamenjavi, smo iz leta v leto prosili za podaljšanje roka. Leta 2025 definitivno potečejo vsi roki in smo se zato odločili za zamenjavo. Dežela krije sicer le 80 odstotkov stroška, razliko bomo delno krili s prodajo starega šolabusa.

ŠPORTNO SREDIŠČE

Obnova športnega objekta, v korist učencev osnovne šole A. Gradnik in vseh občanov, je nujna. Potrebujemo popolno prenovno večnamenskega igrišča: od nove razsvetljave, do zamenjave ograj, ureditve slačilnic in drugih prostorov. Prijavili smo se na deželni razpis za prejetje nepovratnih sredstev za obnovo, sanacijo ali gradnjo športnih objektov, rekreacijskih/športnih površin na prostem, ki so prosto dostopne in odprte za javnost. Občinska uprava želi obnoviti in preurediti športno igrišče ob šoli in tudi ga poimenovati. Razpis predvideva sicer prispevek do 100.000,00 evrov, celoten projekt je zajetnejši in je vreden pribl. 400.000,00 evrov.

POLNILNICA ZA E-VOZILA

Meseca maja je ožji odbor odobril protokol dogovora o dobavi, namestitvi in upravljanju infrastrukture za polnjenje električnih vozil s podjetjem Be Charge Srl. Nova polnilnica bo nameščena na Jazbinah.

VLAGATI V TURIZEM IN V SLOVENSKI JEZIK

Števerjanska občinska uprava si želi podkrepiti turizem, spodbujati kolesarsko mobilnost, povečati kolesarski turizem, urediti kolesarske poti in vse to z uporabo slovenskega jezika. Meseca maja smo podpisali partnerstvo v zvezi z nekaterimi pobudami, ki jih bo izvajala Občina Gorica kot vodilni partner v okviru projekta, predloženega Deželi FJK v okviru programa razpisa za projektne pobude v zvezi z uporabo slovenščine v javni upravi (Zakon št. 38/2001, čl. 8 in DZ 26/2007, člen 19). Ostala partnerja sta tudi občini Dolenje in Krmin.

POVEČANJE VARNOSTI OBČANOV

Dežela FJK je dodelila občini Števerjan 74.569,00 evrov za okrepitev varnosti na ozemlju. Načrt je v zaključni fazi. V kratkem bomo nadaljevali s projektom za povečanje varnosti občanov in tako ojačili sistem video nadzora v vasi.

OBČINSKE NEPREMIČNINE

Občina Števerjan ima v lasti pet stavb: sedež občine, otroški vrtec, osnovno šolo, stabo nekdanje osnovne šole na Jazbinah in poslopje nekdanje osnovne šole v Britofu. Razpolagamo z bogastvom, ki ga je treba ohraniti, vzdrževati in izkoristiti na čim boljši način. Potruditi se moramo in najti pravilen ključ, da obe bivši osnovni šoli, na Jazbinah ter v Britofu, izkoristimo v turistične namene. Povečanje turistične ponudbe brez dvoma pomaga pri rasti kakovosti življenja v naši občini.

SANACIJA OPORNIH ZIDOV

Civilna zaščita FJK je dodelila Občini Števerjan sredstva v višini 450.000,00 evrov za izvedbo nujnih del za obnovo dveh opornih zidov. Večji delež sredstev je namenjen utrditvi zidu na Grajski ulici pod otroškim vrtcem Kekec, manjši delež pa za zid med vrtcem in stavbo bivše osnovne šole. Pri tem gre zahvala deželnemu odborniku Riccardu Riccardiju.

OBNOVA OBČINSKE STAVBE

Statična prilagoditev in seizmična izboljšava, energetska in tehnološka posodobitev ter notranja preureditev občinskega sedeža potekajo v skladu s časovnico. Zaradi dodatnih posegov je zaključek del predviden proti koncu tega leta.

Obnavlja se tudi poštni urad. Zelo pomembna je novica, da bo poštni urad ponovno tam, kjer je deloval doslej. S podjetjem Poste italiane se tudi dogovarjamo, da bi vzpostavili storitev terminala ATM.

KONZORCIJ COLLIO IMA NOVO VODSTVO

Konzorcij Collio ima novega predsednika. V petek, **28. marca**, so potekale volitve predsednika in upravnega sveta. Vajeti je prevzel 36-letni Luca Raccaro iz Krmina, ki je nasledil Davida Buzzinellija. Raccaro je bil v prejšnjem mandatu že podpredsednik konzorcija, ki šteje okrog 270 članov. V izvršnem odboru je veliko mladih vinarjev in mnogo je tudi predstavnikov slovenskih kmetiji. Od 1. aprila 2025 je Raccaro uradno predsednik konzorcija, podpredsednika pa sta Karin Princic in Paolo Corso.

V upravnem svetu pa so še: Riccardo Marcuzzi, David Buzzinelli, Matteo Livon, Alessandro Pascolo, Fabrijan Korsic, Saša Radikon, Matej Figelj, Jannis Paraschos, Michele Tomba in Tamara Podversic.

JEZIK PO KAPLJICAH

Nina Pahor in Petra Ciglic

V letošnji prvi številki Števerjanskega vestnika smo odprli novo rubriko z naslovom *Jezik po kapljicah* izpod peresa Nine Pahor in Petre Ciglic. V prvi epizodi smo se pogovarjali o etimologiji besede traktor in o pravilnem pisanju traktorskih znamk.

Nina Pahor, jezikoslovka in dialektologinja, bo ponujala kapljice zanimivosti o slovenskem jeziku, briškem narečju in krajevnem govoru Števerjana. Podatki v njenem delu rubrike so povzeti po *Slovenskem lingvističnem atlasu 1–3* (2011–2023, Ljubljana: Založba ZRC SAZU) in drugih jezikovnih priročnikih Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU iz Ljubljane, ki so dostopni tudi na spletnem portalu www.fran.si.

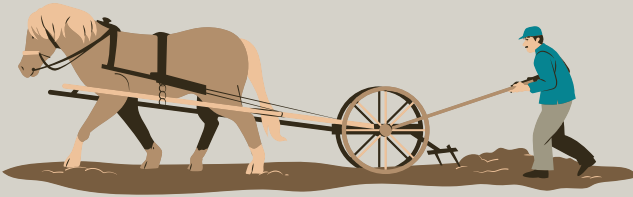
Petra Ciglic, jezikoslovka, vam bo v vsaki novi številki postregla s krajšimi pravili s področja slovenske slovnice in pravopisa.

ETIMOLOŠKO-DIALEKTOLOŠKA KAPLJICA

Pred izumitvijo traktorja je pri delu na polju človeku pomagala živalska moč. Živali, navadno vole ali konje, so v plug, vitel ali voz vpregli tako, da so te priprave povezali z **jarmom**, ki so jim ga posadili na vrat. V krajevnem govoru Števerjana, ki spada v briško narečje primorske narečne skupine, se jarmu reče *járəm*, tako kot v knjižni slovenščini (ə je znak za t. i. polglasnik, tj. tisti samoglasnik, ki ga imamo tudi v besedi **pes** [pəs] in **dež** [dəš]). V Števerjanu razlikujemo dve vrsti jarma, **briški** in **laški járəm**. Briški jarem je navaden jarem, medtem ko je laški jarem dvojni jarem: Brici so imeli navado tudi v dvojno vprego vpregli vsakega vola posebej, medtem ko so Furlani in Italijani poznali dvojni jarem, za dve glavi živine skupaj.

Pa še o pridevniku **laški**: v sodobnem knjižnem jeziku ima ta pridevnik oznako starinsko in slabšalno, kar pomeni, da če za pomen 'italijanski' uporabimo *laški*, bo to zvenelo zastarelo ali žaljivo. *Laški* je pridevnik, tvorjen iz **etnonima** (ime za narod, iz grškega *éthnos* 'narod, ljudstvo' in *ónoma* 'ime') *Lah*. Slovenska beseda *Lah* izhaja iz praslovanskega **Volx-ŕ*, kar je v slovenščini dalo najprej *Vlah*, potem pa se je *v-* na začetku besede obrusil. Praslovanščina je jezik prednik (lahko bi rekli »mati«) slovenščine. **Volx-ŕ* je v praslovanščini pomenil 'Román', tj. govorec *romanskih jezikov*. Romanski jeziki pa so vsi tisti jeziki, ki so se razvili iz latinščine po propadu starega Rimskega cesarstva: furlanščina, italijanščina, francoščina, španščina, romunščina ...

OBLIKOSLOVNA KAPLJICA

Pred obstojem traktorjev je bila kmetom še tako dragocena pomoč živali. Pa ostanimo torej v družbi le-teh.

Slovenski jezik je zelo pozoren tudi na **živost** (lastnost živega) ali **neživost** (lastnost neživega) samostalnikov.

Samostalnika 'jarem' in 'vol' sta na primer oba moškega spola, vendar ju bomo v tožilniku ednine sklanjali drugače. Zakaj? Prav zato, ker spada prvi v kategorijo neživih, drugi pa v kategorijo živih samostalnikov.

Vidim jarem. – Samostalniki moškega spola, ki spadajo v kategorijo neživih, imajo v tožilniku in imenovalniku enako končnico.

Vidim vola. – Samostalniki moškega spola, ki spadajo v kategorijo živih, imajo v tožilniku in roditeljski enako končnico (na -a).

Za nekatere samostalnike je živost oz. neživost takoj jasna. Pri samostalnikih 'vol' in 'jarem' nimamo dvomov. Pri nekaterih pa je težko določiti, ali spadajo med žive ali med nežive. Kam bi, denimo, umestili samostalni *robot*?

Kategorijo živosti imajo sledeče skupine samostalnikov:

- **imena bitij:** človek, kmet, otrok, konj, Štefan, Francoz;
- **imena, ki so prvotno lahko pomenila bitja, sedaj pa zaznamujejo drugo:**
 - **avtomobilov:** voziti forda, oplo, mercedesa;
 - **bolezni:** imeti raka;
 - **klubov oz. športnih društev:** premagati Hajduka, Partizana;
 - **vin:** piti jeruzalemčana, bizeljčana;
 - **naprav:** poiskati francoza;
 - **kart:** igrati kralja, fanta;
 - **planetov:** opazovati Marsa, Jupitra, Merkurja, Saturna;
 - **gob:** očistiti gobana, jurčka, ježka;
- beseda '**duh**' v pomenu 'duševnost';
- **imena bitjem podobnih samostalnikov:** robot, klovn, škrat;
- besedi '**mrtvec**' in '**pokojnik**'.

Če smo v dvomu, lahko v pravopisu preverimo, ali ob samostalniku piše "živ." ali "neživ."

OD PIRHOV DO PRAZNIKA DELA

Delovanje KD Briški grič

Maja Humar

BARVANJE PIRHOV

Pomlad je v Števerjan prinesla barvite praznike, med katerimi je posebno mesto zasedla delavnica barvanja pirhov, ki jo je pripravilo Kulturno društvo Briški grič. Dogodek je potekal v četrtek, 17. aprila 2025, ob 15. uri v Kulturnem domu na Bukovju in je privabil otroke, mlade ter vse ljubitelje ustvarjanja, druženja in velikonočnih običajev.

Udeleženci so skupaj obujali tradicionalne tehnike barvanja pirhov, preizkušali naravne barve ter ustvarjali pisanice, ki so bile prava paša za oči. Otroci in odrasli so ustvarjali s čopiči, barvami in domišljijo. Poleg pirhov so izdelovali tudi posebne velikonočne okraske, ki so jih lahko odnesli domov kot trajen spomin na praznično ustvarjanje.

Organizatorji so poskrbeli za vse potrebne materiale, kot so barve, čopiči in lepilo, vsak udeleženec pa je s seboj prinesel šest kuhanih jajc. Delavnica je potekala v prijetnem in ustvarjalnem vzdušju.

Kulturno društvo Briški grič je z dogodkom ponovno dokazalo, kako pomembno je ohranjanje kulturne dediščine ter spodbujanje skupnosti in ustvarjalnosti med generacijami.

PRVOMAJSKO SLAVJE V ŠTEVERJANU 2025: SPOMIN, KULTURA IN SKUPNOST V ZNAMENJU DELA IN SVOBODE

Med 25. aprilom in 4. majem je Števerjan postal središče praznovanj, posvečenih 80. obletnici osvoboditve izpod nacifašizma. Ob tej pomembni zgodovinski prelomnici se je skozi številne dogodke prepletal spomin na odporniško gibanje s sodobnimi razmisleki o svobodi, enakosti in človekovem dostojanstvu.

V petek, 25. aprila 2025, se je dan začel s polaganjem vencev ob spomeniku padlim v Števerjanu na pobudo Kulturnega društva Briški grič. Ob 10.30 so se zbrani poklonili vsem, ki so darovali življenja za svobodo naroda. Dogodek je zaznamoval slavnostni nagovor pesnika, profesorja in intelektualca Davida Bandlja. Ob tem je obiskovalce ganil nastop recitatorske skupine Oder Mladih in vokalne skupine Briške Trcinke. Ob 11.15 se je poklon nadaljeval s polaganjem vencev pred spomenik padlim na Jazbinah. Poudarek dogodkov je bil na medgeneracijskem povezovanju, saj so organizatorji želeli, da mladi doživijo zgodovino na živ in pristen način – skozi umetnost, pričevanja in aktivno sodelovanje. Govor profesorja Bandlja objavljamo posebej na str. 19.

PRVOMAJSKO SLAVJE KOT GLAS SOLIDARNOSTI

Vrhunec prazničnih dni je predstavljalo prvomajsko slavlje v četrtek, 1. maja 2025, s pričetkom ob 16.30 na prireditvenem prostoru na Bukovju v Števerjanu. Slavlje, že tradicionalno prepoznano kot ena osrednjih prireditev na Goriškem, je tudi letos potekalo pod pokroviteljstvom Slovenske kulturno-gospodarske zveze. Dogajanje sta odprla slavnostna govornika Jože Pirjevec, ugledni zgodovinar in publicist, ter Anna Di Gianantonio, dolgoletna aktivistka za delavske pravice in enakost spolov. Oba sta v svojih govorih poudarila pomen zgodovinske zavesti, boja za pravice in nujnost solidarnosti v današnjem svetu.

Z izjemno energijo je občinstvo nato navdušila glasbena skupina Kombinatke – ženski pevski zbor iz Ljubljane, znan po močnih družbenih sporočilih v pesmih. Njihov nastop je bil ne le glasbeno doživetje, temveč tudi jasna izjava podpore delavskim pravicam in ženski solidarnosti.

Praznično vzdušje se je nadaljevalo s plesom ob ritmih skupine The Maff, ene najbolj priljubljenih glasbenih skupin na Goriškem. Ob sproščenem druženju, zvokih glasbe in klepetu so se stkali številni trenutki, ki bodo ostali v spominu vseh generacij.

Praznovanje se je zaključilo v nedeljo, 4. maja 2025, s spominskim pohodom med vasema Števerjan in Gonjače. Približno 20 kilometrov dolga pot je vodila udeležence skozi briške griče, mimo vinogradov, sadovnjakov in oljk – to so kraji, kjer se narava dotika zgodovine. Pohod je simbolično povezal dva pomembna spomenika: v Števerjanu, kjer stoji kot opomnik žrtvam nacifašizma in simbol slovenskega odpora v Italiji, ter v Gonjačah, kjer se z razglednega stolpa odpira pogled v širino – tako v pokrajini kot v mislih.

Na vmesnem postanku v Gonjačah so udeleženci položili venec in uživali v kulturnem programu, ki so ga oblikovali Vokalna skupina Briške Trcinke in recitatorji Odra Mladih. Pohod, s štartom ob 9. uri izpred sedeža kulturnega društva Briški grič, je ponudil tudi skupno kosilo za udeležence.

Prvomajsko slavlje in dogodki ob 80. obletnici osvoboditve so znova dokazali moč skupnosti, spomina in kulturnega izražanja. V duhu praznika dela so poudarili pomen povezovanja, boja za pravičnejši svet ter ustvarili prostor za refleksijo, dialog in skupno praznovanje vrednot, ki so danes tako pomembne kot nekoč.

S prvomajskega slavlja na Bukovju
FOTO: Facebook KD Briški grič

LEKCIJA SVOBODE

Govor profesorja Davida Bandlja ob 25. aprilu

Odveč se je spomniti, zakaj smo danes tu. Negovanje spomina nas zavezuje, da se stalno ozremo na temeljni razlog, ki nas danes, kot že osemdeset let, zbira, da s prisotnostjo, pesmijo, tišino, molitvijo, kulturo, z vsem našim bivanjem torej, počastimo tiste, ki so darovali svoja življenja, zato da lahko danes svobodno govorimo in mislimo, in to celo v svojem jeziku, kajti pred več kot osemdesetimi leti to ni bilo samoumevno.

Dne 25. aprila 1945, pred natanko osemdesetimi leti je CLNAI (Odbor za državno osvoboditev za severno Italijo) pozval k uporabi vse enote, ki ga sestavljajo in razglasil, naj prevzamejo oblast nad fašističnimi in nacističnimi enotami, ki so se še nahajale na severnem delu Italije. V nekaj dneh je bilo konec najhujše morije prejšnjega stoletja in beseda svoboda ni bila pri nas le ideal, temveč realnost, za katero so mnogi plačali težko in pomenljivo ceno. Od tedaj dalje praznujemo ta dan kot spomin na možnost, da lahko svobodno mislimo in svobodno izražamo svoje misli v svojem jeziku, ne da bi zato morali tvegati lastno življenje.

A to tudi danes še zdaleč ni samoumevno. Kaj nam namreč danes, po osemdesetih letih sploh pomeni beseda svoboda?

Tistih, ki bi o njej pripovedovali, ker so se morali v najhujših časih zanjo boriti, je čedalje manj. Ko bomo praznovali 90. obletnico osvoboditve, jih verjetno ne bo več. V vsem tem času pa je na nas, da se iz njihove lekcije še kaj naučimo, da bomo znali in zmogli te vrednote predajati tudi tistim, ki se bodo rojevali v novih časih, tako oddaljenih od tistih, ki se jih danes spominjamo. In če je naš spomin že iz druge roke, ker o njem govori generacija, ki je slišala in videla žive pričevalce in pomnike, bo tedaj ta spomin na svobodo in osvoboditev postal že tretjeročni, saj ga bo upravljala generacija, ki je o njem slišala govoriti tiste, ki jim je bilo pripovedovano in dogodkov torej niso doživljali v prvi osebi.

Nevarnost, da bi razlogi za praznovanje izpuhteli, so že tu. Marsikomu se zdi namreč danes 25. april ločujoč praznik, čeprav ga je italijanska država v času svoje idejne konstrukcije, ki se je naslanjala na vrednote odpornosti, iz katere je izšla njena Ustava, temeljni dokument državnosti, razglasila za državni praznik. Da slišimo floskule o »ločevalnem 25. aprilu« tudi s strani institucionalnih predstavnikov, je zaskrbljujoče in nevarno.

Največje nasprotje osvoboditve ni namreč pozaba, temveč relativizacija.

Kdor namreč misli, da je današnji praznik problematičen, se ne zaveda, da s tem razvrednoti žrtev tistih, ki so se borili proti fašizmu vse od njegovega nastanka dalje – če se ozrem samo na naše kraje – od Črnih bratov, mimo Borbašev, Tigrovcev, intelektualcev in umetnikov, duhovnikov zbranih v Zboru svečnikov svetega Pavla vse do partizanov, pa vseh navadnih ljudi, ki niso podpirali režima in so zato postali njegova žrtev.

Če kdo danes hoče relativizirati praznovanje osvoboditve, pozablja, da je to praznik, ko smo končno pozdravili zaključek druge svetovne vojne. Ko je končno zmagala stran, ki je bila na pravi strani zgodovine.

Kdor tega ne zmore priznati, postavlja kot alternativo le zmago opcije, ki je vojno začela; ki je verjela v to, da je nekatere narode treba izbrisati z obličja zemlje, druge zaslužniti in nekaterih ljudi niti ni imela za vredne, da so lahko bili ljudje.

Relativizacija osvoboditve postavlja namreč na isto raven fašizem/nacizem ter tiste, ki so ga premagali, česar iz vidika zgodovine ne moremo sprejeti. Tudi če je bilo 20. stoletje vseskozi krvavo, ker so ga zaznamovale različne oblike totalitarnih režimov, ne moremo na noben način izbrisati zmage nad nacifašizmom, kajti bila je, vsaj na Primorskem, skupni boj različno mislečih ljudi nad zgodovinsko pošastjo, ki je pri nas želela ukiniti kulturo in jezik in s tem zbrisati z obličja sveta podobo tod živečega naroda. Če parafraziram Churchilla, ki je rekel, da »je 50 milijonov Italijanov, ki so dvajset let bili fašisti leta 1943 kar čez noč postalo antifašistov«, smo na naših koncih že dvajset let pred letom 1943 vsemu temu rekli NE!

In to nam je že takrat omogočilo, da danes lahko gledamo drugače in bolj realno na vse poskuse, da bi razvrednotili praznovanje obletnice osvoboditve. Da lahko tudi drugače gledamo na vse, kar nam svet danes ponuja. Da lahko jasno povemo, da se danes po osemdesetih letih dogaja v Gazi nov genocid, ki nima nobenega opravičila. Da Evropa s svojim oboroževanjem odobrava vojno kot rešitev mednarodnih sporov. Da je smrt papeža Frančiška, morda edinega svetovnega voditelja, ki si je upal povzdigniti glas proti vsem tem praksam, trenutno težek udarec tistim, ki želimo, seveda idealistično in utopično, graditi mir med narodi, ne pa netiti spopade. In ne nazadnje, da skupaj z Borisom Pahorjem, simbolom našega odporništv, znamo reči trikratni NE vsem krvavim režimom dvajsetega stoletja, nacizmu, fašizmu in komunizmu, ker znamo prepoznati zlo. Tega nas je naučila pravilna izbira izpred nekaj več kot sto leti in razsvetljuje našo prihodnost, samo zaradi tega, ker je niso naši nonoti in pranonoti opravili čustveno, niti ne politično, še manj strankarsko, ampak z nečim, kar je nad vsem tem. Z velikim občutkom za ETIKO. Ta namreč ve, kaj je prav in kaj ni, kaj je dobro in kaj ni.

In v njej vidim edino rešitev pred relativizacijo.

David Bandelj je svoj govor prebral tudi pred spomenikom na Jazbinah
FOTO: P.C.

Ker če je italijanska vlada od tistih, ki danes praznujemo, zaradi dnevvov žalovanja zahtevala, naj praznujemo »zmerno«, kot da bi se nje – italijanske vlade vse to ne bi tikalo, ji lahko mirne duše odgovorimo, da naše praznovanje ne bo glasno, ne bo bučno in ne bo veselo.

Bo, kot je bil boj naših nonotov, vztrajno, tiho in pogumno.

Kar je etično namreč ne kriči. Dostojanstveno naredi to, kar je prav.

Po osemdesetih letih, torej, se boj ni končal. Etika nima namreč roka trajanja. Danes morda še toliko bolj, ko nas iz vseh strani prepričujejo, kako naj mislimo, kako naj delujemo in komu naj zaupamo. Kajti lekcija svobode ni enkratna, ampak stalna. Že tako smo dokazali, da smo slabi učenci, ker radi ponavljamo iste napake. Očitno je osemdeset let po osvoboditvi potrebno, da ne jemljemo ničesar za danost, ampak da se za vse, kar smo pridobili, še naprej trudimo. V zavesti naše kulture, jezika, narodne pripadnosti, svobode misli, ki ni samoumevna. In jo moramo zaradi tega potrjevati vsak dan. Predvsem pa, da iščemo vedno dialog, konstruktivno reševanje težav, kar so tudi evropski politiki žal nekoliko pozabili.

Naj bo torej v večjo in večno slavo vsem padlim in njihovem spominu naše prizadevanje, da nadaljujemo z bojem za dober, pravičen, dostojanstven in predvsem etičen odnos do človeka. Ker se med seboj razglašati za brate in tovariše, je lahko in prijetno. To početi z dejanji pa je težje, a bolj učinkovito.

Lekcija svobode je etika naše prihodnosti. Da bomo čez deset, dvajset, petdeset ali osemdeset let lahko še tukaj svobodno govorili, mislili in praznovali.

53. FESTIVAL NARODNO-ZABAVNE GLASBE ŠTEVERJAN 2025

TISKOVNO SPOROČILO

Slovensko katoliško prosvetno društvo Frančišek B. Sedej sporoča, da bo letošnji, že 53. Festival narodno-zabavne glasbe ŠTEVERJAN 2025 potekal 4., 5. in 6. julija 2025 med borovci v Števerjanu.

Ob koncu lanskega finalnega večera sta voditelja festivala, **Primož Forte** in **Stefania Beretta**, z navdušenjem napovedala: "Festival Števerjan... se nadaljuje!" In res – tudi letos se bo zgodil.

Na **53. Festival narodno-zabavne glasbe ŠTEVERJAN 2025** se je prijavilo 12 ansamblov:

ans. LOZN BODN, ans. KUNSTOSI, ans. ZAPLET, ans. NAGAJIVI TRIS, ans. WOW, ans. MARKA KRAŠNA, ans. DVEH DOLIN, ans. VRABCI, ans. MAXI, ans. BLISK, ans. ŠKOF in ans. HLAPCI.

Ansambli se bodo publiki in strokovnima komisijama predstavili **v nedeljo, 6. julija 2025, ob 18. uri**. Tekmovanje bo potekalo med borovci, na glavnem trgu pred cerkvijo v Števerjanu pa bodo postavljene stojnice s hrano in pijačo. **Vstop na trg je prost.**

Tekmovalni del Festivala bosta spremljali dve strokovni komisiji, ki bosta ocenjevali nastope prijavljenih ansamblov. Vsak ansambel bo zaigral dve skladbi – najprej eno iz zakladnice narodno-zabavne glasbe, nato pa še izvirno, novo skladbo, ki bo prvič predstavljena javnosti.

Komisijo za glasbo sestavljajo: Igor Podpečan, Marijana Mlinar, Nikolaj Pintar (v imenu SKPD F.B. Sedej), Hanzi Kežar, Jani Rednak, Andrej Plesničar, Mike Orešar in Matija Corsi (predsednik komisije).

Komisio za besedilo sestavljajo: Costanza Frandolic, Marija Kostnapfel in Martina Valentincic (v imenu SKPD F.B. Sedej).

Festivalski vikend bosta sooblikovali tudi dve festivalski veselici, in sicer:

- v **petek, 4. julija 2025, od 19. ure dalje** bo veselica z ansamblom **Špadni fantje**, dvakratnim zmagovalcem Festivala Števerjan;
- v **soboto, 5. julija 2025, od 19. ure dalje** bo glasbeni večer s skupino **The Maff**.

Oba večera bo na voljo bogata ponudba izvrstne hrane, vrhunskih vin in osvežilne pijače. Med drugim bodo obiskovalci lahko poskusili znamenitega števerjanskega piščanca, kakovostno meso na žaru, sladico in odlično vino. Stojnice s hrano in pijačo bodo v petek in soboto med borovci, kjer bo na voljo tudi plesišče. **Vstop na obe veselici je prost.**

V primeru slabega vremena bo praznik potekal pod velikim šotorom.

Za uspešno izvedbo Festivala narodno-zabavne glasbe ŠTEVERJAN je potrebnih veliko ur prostovoljnega dela, predanosti, veselja in srčnosti, ki jih v organizacijo dogodka vlagajo prireditelji, člani društva in vsi podporniki. Vsak član po svojih močeh prispeva k temu, da se iz leta v leto uresniči neponovljiv in edinstveni festival. Iskrena zavzetost, nasmejani obrazi in povezanost skupnosti dokazujejo, da Festival živi v srcih domačinov in predstavlja pomemben dejavnik pri ohranjanju slovenske kulture, jezika in identitete na tem območju. Obenem pa domačine v glasbi povezuje s Slovenci onkraj meje in že več kot pol stoletja krepi vezi z bližnjimi in daljnimi slovenskimi kraji.

Več informacij najdete na: www.sedej.org ali pa nam lahko pišete na: info@sedej.org.

TRENUTEK, KI JE ZDRUŽIL CEL SVET

Izvolitev novega papeža, pričevanje iz Rima

Nikolaj Hlede

8. maj 2025 je za tisoče vernikov in radovednih opazovalcev postal dan, ki ga ne bomo pozabili. Tudi jaz sem imel srečo, da sem bil med njimi. V Rimu sem živel že nekaj mesecev, kot član skupnosti Centra Aletti, kjer se je v dneh pred konklavom čutila posebna neučakanost. Tistega popoldneva smo se z nekaterimi prijatelji in mojima sestrama odločili, da gremo na Trg svetega Petra v Vatikanu, kjer naj bi okoli sedmih zvečer lahko zagledali bel ali črn dim. Odločitev, da se odpravimo nekoliko prej, se je izkazala za odločilno. Okoli 17.45 smo bili še v vrsti za varnostni pregled pod stebriščem trga, ko je množica nenadoma završala. Ravno sem prestopil varnostno kontrolo, ko so ljudje začeli vzklikati in kričati. Sprva sem se v šali vprašal, če so morda tako navdušeni nad mojim prihodom. A hitro je postalo jasno: nad Sikstinsko kapelo se je dvignil bel dim!

Vzdušje je bilo nepopisno. Ljudje so začeli teči proti trgu, preskakovali so ograje, pozabili na red in protokol. Vsi so si želeli ujeti ta zgodovinski trenutek. Znanci, ki živijo v mestu, so mi kasneje povedali, da so ljudje po ulicah dobesedno tekli proti Vatikanu, kot da bi se v Rimu odvijal maraton. Na trgu sem bil obdan s prijatelji, s sestrama Terezo in Veroniko in z verujočimi iz vsega sveta. Ko je kardinal razglasil ime novega papeža, je za trenutek zavladala tišina, saj ga nihče ni poznal. Ampak, ko je novi papež Leon stopil na balkon, je bila tišina v hipu prekinjena. Vsi prisotni so ga pozdravljali in vzklikali njegovo ime. V tistem trenutku je

Na Trgu svetega Petra
FOTO: Nikolaj Hlede

bila ganjenost prevelika. Ni mi uspelo zadržati solz. Biti tam, sredi približno 200.000 ljudi, je bilo nekaj nepozabnega in nepopisnega. To ni bil le zgodovinski trenutek. Zame je bil tudi globoko osebni trenutek rasti in vere. Nekaj, kar ostane za vedno s teboj. Nisem mogel ne posneti fotografije in posnetkov. Najbolj mi je ostalo v spominu mogočnost bazilike svetega Petra v kontrastu z osebo papeža na balkonu, ki je izgledal tako majhen, hkrati pa tako pomemben za cel svet.

Če bi moral opisati vzdušje tistega dne v dveh besedah, bi izbral ljubezen in skupnost. Ta izkušnja mi je pokazala, kako lahko nekaj tako preprostega, kot je vera, združi ves svet. In vsem iz srca želim, da bi некоč lahko doživeli kaj podobnega.

KAJ SE DOGAJA OKOLI NAS

April - Junij 2025

21. april

Papež Frančišek je umrl na velikonočni ponedeljek, 21. aprila 2025, v svoji rezidenci Casa Santa Marta v Vatikanu, star 88 let. Rojen kot Jorge Mario Bergoglio, je bil prvi papež iz Latinske Amerike in prvi jezuit na čelu katoliške Cerkve. Bil je znan po svoji skromnosti, zavzemanju za revne ter prizadevanjih za reformo in odprtost Cerkve.

8. maj

Na dan 8. maja je bil za 267. papeža izvoljen kardinal **Robert Francis Prevost iz Chicaga**, ki si je izbral ime Leon XIV. S tem je postal prvi papež iz Združenih držav Amerike v zgodovini katoliške Cerkve. V svojem prvem nagovoru je pozdravil vernike z besedami "Mir z vami vsemi!" in poudaril pomen miru.

15. maj

Osemdeset let je minilo, odkar je univerza Harvard kupila kopijo **Magne Charte** (Velike listine svoboščin). Dolgo so mislili, da imajo samo kopijo, a dva britanska raziskovalca sta zdaj odkrila, da gre za izvirnik iz 13. stoletja. Dokument, ki so ga kupili za 27,50 dolarja, bi danes lahko bil vreden več milijonov.

28. maj

V švicarskih Alpah se je **zrušil velik ledenik**, ki je skoraj popolnoma uničil vas Blatten. Ena oseba je pogrešana. Vas v dolini Lötschental, kjer živi približno 300 prebivalcev, so teden prej že evakuirali zaradi bližajoče se nevarnosti.

29. maj

Po knjižni uspešnici o mladem čarovniku Harryju Potterju, ki jo je napisala J.K. Rowling, nastaja **nova televizijska serija**. Ustvarjalci so sporočili, da so že izbrali igralce za glavne vloge, na lanskoletno avdicijo pa se je prijavilo več kot 30.000 otrok. Mladi igralci Dominic McLaughlin, Arabella Stanton in Alastair Stout bodo zaigrali Harryja Potterja, Hermiono Granger in Rona Weasleyja.

31. maj

Kulturni festival èStoria je letos presegel pričakovanja - kar **30.000 obiskovalcev** se je udeležilo dogodkov, ki so slavili zgodovino, umetnost in pripovedovanje. Letošnja izbrana tema je bila simbolična in sicer mesto. Prireditelji se vse bolj uveljavlja kot ena ključnih kulturnih točk leta.

4. junij

Varnostni svet Združenih narodov ni sprejel resolucije o Gazi, saj so ZDA uporabile možnost veta. Resolucija je pozivala k takojšnji prekinitvi ognja, zaščiti civilistov in zagotovitvi humanitarne pomoči. Medtem se humanitarna kriza v Gazi še pogloblja, saj spopadi med Izraelom in Hamasom ne ponehajo.

OSNOVNOŠOLCI PIŠEJO

Prispevki naših najmlajših piscev

SREČANJE Z ANJO ŠTEFAN

V četrtek, 9. februarja, smo šli v Gorico. V knjižnici smo srečali Anjo Štefan. Ona je pesnica in pisateljica. Pripovedovala nam je poezije in pravljice. Z njo smo recitirali dve poeziji. Prva je bila Kolački, druga pa Mijav, mijav, mijav. Na koncu nam je podpisala knjige. Lepo je bilo.

Primož Dorni in Sofija Sanvidotto, 1.razred

OBISK OBRATA ZA KOMPOSTIRANJE IN SORTIRANJE ODPADKOV ISA

Dne 13. marca smo se s šolabusom odpeljali v Moraro, da bi si ogledali center za ločevanje odpadkov. Sprejel nas je gospod Stefano. Dal nam je rumene odsevne brezrokavnike. Oblekli smo jih, da smo bili bolj vidni. Po asfaltirani ploščadi so se premikali nakladači in kamioni. Najprej smo si ogledali velike pakete papirja, plastike in pločevink. Zloženi so bili kot ogromne Lego kocke. Ko smo šli mimo kupa plastičnih odpadkov, je pa zelo smrdelo, kot po pokvarjeni pici. Kamion je pripeljal steklo. Ko se je zabojnik dvignil, je močno ropotalo. Vstopili smo. V notranjosti smo videli tekoče trakove, ki prenašajo smeti za avtomatsko in ročno razvrščanje. Tu smeti razdelijo po velikosti in po materialu. Na traku so našli Božička in ga obesili na stopniščno ograjo. Našli so celo kolo in verige. Skozi druga vrata, smo po stopnišču, prišli do sobe, kjer so bili računalniki. Na ekranih smo videli, koliko stopinj dosežejo vroči kupi

komposta. V drugi sobi smo si ogledali kako kompost kadi. Tam je bilo veliko hišnih pajkov. Vrnili smo se na ploščad, kjer so bili razni kupi temnorjavega komposta in polne vrečke, pripravljene za oddajo ljudem.

Dalje nam je gospod Stefano pokazal napravo za čiščenje zraka. Najprej gre smrdljiv zrak skozi vodo, nato pa še med drva. Nazadnje smo stopili na veliko tehtnico za kamione. Vsi skupaj smo tehtali 512 kg. Bilo je zelo zanimivo doživetje.

Sestavili učenci 2. razreda

OBISK KMETIJE SARE DEVETAK

8. maja smo učenci 1., 2. in 3. razreda obiskali kmetijo Sare Devetak na Vrhu. Po polurni vožnji s šolabusom smo prišli do kmetije, kjer nas je gospa Sara lepo sprejela. Pospremila nas je do delavnice. Tu smo odložili torbe in jope, nato pa oblekli kuharski predpasnik in kapo. Tako urejeni smo se usedli k mizi, kjer so nas že čakali noži na plastičnih deščicah. Preden smo začeli z delavnico, smo se predstavili. Zatem nam je gospa Sara dala rezine jabolk; mi smo jih zrezali na majhne koščke in jih dali v skledo.

Ko so bile sklede polne, smo se umaknili v kuhinjo. Tam smo si umili roke. Jabolka smo stehtali, zmiksali in prelili v lonec. Dodali smo sladkor in limonin sok. Gospa Sara je lonec s sestavinami dala na štedilnik in začela kuhati marmelado.

Med tem smo šli z gospodično Nicole na ogled živali. Najprej smo se z njo vrnili v delavnico, slekli predpasnik in kapo ter oblekli jope. Ko smo stopili iz delavnice, smo našli sivo muco Bloom in jo pobožali. Nicole nas je poklicala in povedala pravila, kako se obnašamo z živalmi. Počakala je, da se postavimo v kolono po dva, potem pa smo se odpravili po klancu za kmetijo.

Najprej nas je pospremila do ograjenega prostora, kjer je bil zaprt oven Shrek. Zraven njega sta bila emuja Margot in Lupin, ki sta bila stara nekaj mesecev. V ogradi za zajce smo si ogledali zajčke, kokoši in tri gosi. Gosem je bilo ime Peter, Hook in Wendy.

Kasneje nas je gospodična Nicole pospremila do staje, kjer so bile zaprte koze in ovce. Dovolila nam je nahraniti živali s travo. Ko so bile koze in ovce site, smo se umaknili do hleva. Tu smo spoznali kravo Olly, osličko Cleo, mulo in ponija. Pri hlevu smo zaključili voden ogled in tam smo srečali še muco Tigre.

Nazadnje smo se vrnili v delavnico, kjer nas je čakala gospa Sara. Vsakemu je dala delovni list, ki smo ga dopolnili. Preden smo odšli, nam je gospa Sara izročila škatlo z marmelado, ki smo jo skupaj skuhali. Zahvalili smo se ji in jo pozdravili. S šolabusom smo se pripeljali v šolo. Ko je zazvonilo, smo odšli domov. Vsak je s seboj odnesel vazico z marmelado.

Urška Dorni 3. razred

OBISK KMETIJE DEVETAK

8. maja smo učenci 1., 2. in 3. razreda obiskali kmetijo Devetak. Najprej smo malicali v šoli, potem smo odpotovali s šolabusom.

Ob 9.30 smo prišli do kmetije, kjer nas je sprejela gospa Sara in nas pospremila do delavnice. Tu smo odložili torbe in jope. S pomočjo gospe Sare in gospodične Nicole smo oblekli kuharski predpasnik in kapo ter se usedli za mizo. Na mizi so bile že pripravljene plastične deske z noži. Gospa Sara in gospodična Nicole sta nam dali rezine jabolk, mi smo jih narezali na majhne koščke. Koščke smo dali v skledo in ko so bile polne, smo jih odnesli v kuhinjo. Tu smo stehali jabolka, jih zmleli in prelili v lonec. Jabolkam smo dodali stehtan sladkor in limonin sok. Lonec s sestavinami smo dali na štedilnik, da bi se kuhale. Pri kuhanju marmelade sta nam pomagali Sara in Nicole.

Medtem ko se je marmelada kuhala, nas je Nicole pospremila na ogled živali, ki živijo na kmetiji. Takoj smo šli v delavnico, slekli predpasnik in kapo in oblekli jope. Pred vhodnimi vrati delavnice smo poslušali Nicolina navodila. Takrat je prišla muca Bloom in vsi smo jo pobožali. Ko nas je Nicole poklicala, smo pozdravili muco in ji sledili. Najprej smo prišli do ograjenega prostora, kjer je bil oven Shrek. Blizu njega sta bila emuja Margot in Lupin, stara nekaj mesecev. Tam blizu je bila tudi ograda za zajce z zajčki in kokošmi. Ko smo vsi pobožali zajčke, smo se umaknili do staje, kjer so bile koze in ovce. Te smo hranili s travo. Čez nekaj časa smo šli do hleva s kravo Olly, osličko Cleo, mulo in ponijem. Muca Tigre se nam je pridružila, ko smo se vračali v delavnico.

V delavnici nam je gospa Sara dala delovne liste, kjer smo narisali to, kar nam je bilo najbolj všeč in rešili labirint. Po dokončani vaji, smo se igrali in božali muco Bloom, gospa Sara pa je šla po vazice z našo marmelado. Ko se je vrnila, nam je izročila škatlo z vazicami. Zahvalili smo se ji, jo pozdravili in se vrnili s šolabusom. V šoli so nam učiteljici porazdelili vazice z marmelado, ki smo jih odnesli domov.

Dorotea Torres 3. razred

IZLET V OGLEJ

V sredo, 30. Aprila, smo šli učenci 4.in 5. razreda šole A. Gradnika skupaj z učenci 5. razreda šole Ludvika Zorzuta v Oglej. Najprej nas je avtobus pripeljal na glavno ulico v Ogleju. Nato smo šli do bazilike, kjer smo pomalicali. Po malici smo šli v baziliko, kjer so nam dali slušalke, da ne bi vodič kričal, saj je bazilika sveti kraj. Na tleh je bil ogromen mozaik, ki je predstavljal različne zgodovinske dogodke. Videli in potipali smo list, na katerem je bil v reliefu narisana mozaik. Tako lahko tudi slepi občudujejo mozaik, s tipanjem razumejo kako je zgrajen. Videli smo tudi model bazilike, da bi slepi lahko potipali in začutili prostor. Po ogledu bazilike smo videli domus, to je hiša bogatih patricijev. Nato smo šli pešačit ob rečnem pristanišču reke Natisse. Sedaj ni več reke tam, sta samo dva potoka. Tam smo tudi pojedli kosilo. Po kosilu smo si ogledali ostanke foruma, kjer so bila nekoč tla prekrita s samim marmorjem. Šli smo po cesti Decumanus Aratiae Gallae. Imenuje se tako, ker je ta bogata gospa plačala material za gradnjo te ceste. Videli smo tudi grob bogataša visokega položaja. Na izletu mi je bilo všeč v baziliki in pri rečnem pristanišču. Škoda, da je bil drugi vodič malo pretih in ga nismo dobro razumeli.

Danijel Pintar

IZLET V OGLEJ

V sredo, tridesetega aprila, smo šli učenci petega in četrtega razreda na izlet v Oglej (v latinščini Aquilea). Ko smo prišli v Oglej, smo pojedli malico in šli v baziliko. V baziliki so bila tla polna mozaikov, ki predstavljajo prizore iz Svetega pisma. Po ogledu bazilike nas je čakal vodič in nam pokazal staro hišo patricijev, ki jo imenujemo domus. Sprehajali smo se po stezici, kjer so bili ostanki rečnega pristanišča. Pravijo, da se je reka imenovala Natisa in je tekla do pristanišča, široka 50 m. Vodič nam je pokazal glavni trg (forum). Sprehajali smo se po stari rimski cesti. Bilo je zelo lepo. Na koncu nam je vodič pokazal še grobnico enega neznanega bogataša. Ta izlet mi je bil zelo všeč in se mi je zdelo, kot bi se odpeljala v stare čase Rimljanov.
Lep izlet!

Jana Spazzapan

IZLET V TRST

Ob 7. uri zjutraj smo se učenci in učiteljica zbrali na železniški postaji v Gorici in šli v Trst. Vodiča smo srečali na železniški postaji v Trstu. Na vlaku smo srečali učence osnovne šole Ludvika Zorzuta iz Bračana. V Trstu smo videli umetna gnezda za lastovke. Potem smo šli v muzej Kleine Berlin, kjer nam je vodič pokazal, kako so se ljudje tam notri skrivali. Videli smo tudi sinagogo. Župnik je imel napisana imena ljudi na sedežih, tako je vedel, kdo je prisoten in koga ni. Malicali smo na Oberdankovem trgu. Kadar smo končali malicati, smo šli v knjigarno, kjer smo si ogledali knjige. Po knjigarni smo šli pogledat rimsko gledališče, kjer so ljudje igrali predstave, ki jim pravimo mime in pantomime. Videli smo Veliki kanal dolg 400 metrov. Tudi nazaj smo šli z vlakom. Tata me je čakal na železniški postaji v Gorici. Potem smo šli iskat Patrika in šli domov. Bila sem zelo vesela, ker sem spoznala nove prijatelje iz Bračana.

Greta Manià

IZLET V OGLEJ

30. aprila, ob 8.10, smo četrti in peti razred štartali iz šole in se vozili petdeset minut. V Oglej smo prišli ob 9.00 in začeli hoditi. Najprej smo šli na malico, potem pa v baziliko. V baziliki smo si ogledali mozaike in vodič nam je tudi pokazal, kako si lahko slepi ogledajo baziliko. Nato smo šli po stopnicah navzdol, kjer so bile zelo lepe poslikave po zidovih. Ko smo si ogledali baziliko, je prišel nov vodič. Z njim smo šli proti Domusu. Ko smo prišli do Domusa, smo se usedli na travo pred domusom in vodič nam je začel razlagati, kako je bilo enkrat tam. Tam blizu je bila tudi rimska cesta. Hodili smo po rimski cesti Decumanus Aratiae Gallae. Pot smo nadaljevali in končno smo prišli do foruma. Tam smo jedli kosilo. Vodič nam je govoril o rečnem pristanišču in tudi, da je bila reka Natissa široka 50 m. Pokazal nam je staro sliko rečnega pristanišča. Povedal nam je tudi, kaj je bil forum. Nato smo šli do postaje avtobusa. Po poti smo si ogledali še grob rimskega bogataša in nato šli na avtobus in se odpeljali do Gorice. Prišla me je iskat nona in nato sem šel domov. Bil sem zelo vesel, ker smo bili na tako lepem izletu.

Liam Devetak

IZLET V OGLEJ

Tridesetega aprila smo šli učenci 4. in 5. razreda osnovne šole Alojza Gradnika in učenci osnovne šole Ludvika Zorzuta na izlet v Oglej. Najprej smo si ogledali baziliko. Ko smo bili v cerkvi, nam je vodič razlagal mozaike. Potem nam je vodič povedal, da si lahko tudi slepi "ogledajo" baziliko. Nato smo videli domus, hišo patricijev. Blizu domusa je bilo rečno pristanišče, takrat je tekla reka Natissa. Forum je bil glavni trg in je bil zgrajen iz marmorja. Tam blizu je bila cesta, ki jo je finansirala Aratia Galla, ki je bila bogata žena. Cesta je povezovala pristanišče s forumom. Pot smo nadaljevali in prišli do ogromne grobnice osebe visokega položaja. Potem smo se vrnili domov. Izlet mi je bil všeč, ker sem se naučil nekaj novega.

Adam Radikon

IZLET V TRST

V sredo, 12. marca, smo šli sošolci 4. in 5. razreda na izlet v Trst. Zbrali smo se na železniški postaji v Gorici. Na vlaku smo srečali učence osnovne šole Ludvika Zorzuta iz Bračana. Med potjo smo videli Tržaški zaliv, ladjedelnico in Kraško planoto. V vlaku smo se z Liamom, Sebastianom in Patrikom igrali karte. Ko smo prišli v Trst, nam je gospod Franci Malečkar pokazal umetna gnezda za lastovke. Nato smo šli v muzej Kleine Berlin: predori in protiletalska zaklonišča. Tam so se skrivali ljudje, ko so bombardirali mesto. Potem smo šli v Tržaško knjižno središče na Oberdankovem trgu. Police so imele obliko rož. Tam v knjigarni so imeli tudi razstave. V kavarni smo potem malicali. Mama mi je pripravila sendvič s pršutom in piškote. Pot smo nadaljevali v sinagogo, največjo v Evropi. Duhovnik je vedel, kdo je in koga ni pri obredih, ker je imel vsak svoj stol. Nad vrati je zvezda, ki predstavlja dneve. Nato smo si ogledali rimsko gledališče, ki je bilo zgrajeno v 1. stoletju po Kr. Igrali so mime in pantomime. V centru mesta je bil Verdijev kip, ki je bil zgrajen iz avstrijskih topov. Drogerija Toso je imela v izlozbi spužve vseh vrst. Zgrajena je bila leta 1906. Ko sem prišel v to zelo staro drogerijo, mi je zadišalo zelo lepo. Tla so bila iz lesa, sveče raznih vonjav. V steklenih vazah pokritih s pokrovom so bili bomboni. Police so bile visoke do stropa. Gospod Franci nam je kupil mehke metine bombone. Pot smo nadaljevali proti hiši iz kisa. V palači baronov Marenci so pisali prva slovenska pisma od leta 1685 do leta 1700. Pismo so začeli vedno z besedo [Vašegnade]. Veliki kanal ga je dala zgraditi

Marija Terezija. Dolg je 400 metrov. V Trstu sem se imel lepo, ker smo se igrali karte in sem videl nove stvari.

Mitja Komjanc

IZLET V TRST

12. marca letos smo šli z učenci in učiteljico na železniško postajo in čakali vlak. Ko je prišel, smo se jaz, Liam, Sebastian in Mitja posedli skupaj. Liam, Mitja in Sebastian so se igrali karte jaz sem jih gledal. Včasih sem tudi pogledal skozi okno. Ko smo prišli v Trst, smo šli z vodičem pogledat umetna gnezda za lastovke. Potem smo šli v Kleine Berlin. To so protizračni predori ali zaklonišča. Tam smo videli stare stvari in smo videli tudi kapnike. Nato smo šli do Tržaškega knjižnega središča na Oberdankovem trgu. Šli smo si ogledat tudi tržaško sinagogo (s simboli), ki je največja v Evropi. Sprehodili smo se po Trstu in se ustavili pri rimskem gledališču iz 1. st po Kr. Potem smo videli Verdijev kip zgrajen iz stopljenih avstrijskih topov. Ogledali smo si tudi najstarejšo drogerijo iz leta 1906. Tam prodajajo spužve in v stekleničkah so ene čudne stvari. Ker je bilo malo vode, so naredili hišo iz kisa. Videli smo tudi palačo boronov Marenci, kjer so bila napisana prva slovenska pisma (1685 – 1700), mama je Vašegnada. Nazadnje smo videli veliki kanal, dolg 400 m. Potem smo šli na vlak. Liam, Mitja in Sebastian so se igrali na karte, jaz sem gledal skozi okno.

Patrick Hlede

JANKO IN METKA

Učenci 5. in 4. razreda smo si šli ogledat predstavo z naslovom Janko in Metka. Začela se je tako, da Janko ni mogel zaspiti in je zbudil še Metko, ker je slišal govoriti mačeho in očeta. Mačeha je povedala očetu, da morata otroka izginiti iz hiše, ker ju noče videti. Tako sta se Janko in Metka zmenila, da bosta odpotovala v srečno mesto. Ko bosta zaslišala petelinovo petje, se bosta odpravila. Šla sta. Potem sta srečala sovo, ki jima je pokazala pot do velikega hrasta. Tam naj obrneta desno. Ko sta prišla do hrasta, je Janko rekel Metki, da morata zaviti levo in sta zgrešila pot. Srečala sta še ježa, ki se je spomnil očeta, ki mu je rekel, da pri veliki skali, naj obrneta levo. In spet je Janko šel desno namesto na levo. Prišla sta do čarovničine hiše, ki je bila zgrajena iz bombonov. Čarovnica jima je rekla, naj si odpočijeta v postelji. Janka je dala v kletko in Metka je morala pomagati čarovnici. Čarovnica je dala Janku čimveč hrane, da bi postal debel. Metka je postavila kost na mesto od Janka, tako je čarovnica ves čas mislila, da je suh in da ga še ne more speči. Čarovnica se je naveličala čakanja in je ukazala Metki, naj zakuri ogenj. Spet je ukazala Metki, naj pogleda, če gori. Metka je rekla čarovnici, da tega ne zna narediti, zato je morala čarovnica pogledati. Takrat jo je Metka porinila v ogenj. Otroka sta vzela ves denar čarovnice in ga odnesla domov. Oče je medtem zapodil mačeho. Janko in Metka sta mu rekla , da bosta zgradila srečno mesto.

Sebastjan Petarin

IZLET V OGLEJ

V sredo, 30. aprila 2025, smo četrti in peti razred osnovne šole Alojza Gradnika in šole Ludvika Zorzuta odpotovali na izlet v Oglej. Najprej smo pomalicali pred veliko baziliko v Ogleju, eno največjih in najstarejših na svetu. Ko smo končali malicati, smo se odpravili poiskati vodiča. Rekel nam je, naj vzamemo slušalke in radio. Ko smo vstopili v baziliko, smo sneli dol kape. Vodič nam je razkazal velike mozaike, ki prikazujejo zgodbe iz Svetega pisma, med temi je bila zgodba o apostolih, ki lovijo ribe. Potem smo oddali radio, slušalke smo lahko obdržali. Šli smo do centra. Tam smo srečali drugega vodiča, ki nas je spremljal približno eno uro. Z njim smo hodili po stari rimski cesti po imenu Aratia Galla. Jedli smo malico, potem smo videli ostanke rimskega foruma. Na koncu smo videli grob osebe visokega položaja.

Meni je bil ta izlet zelo lep in zanimiv, ker sem prvič obiskal Oglej.

Vasilij Škorjanc

VROČINA IN ČOKOLADA

Prijatelj je zagledal Primoža in ga vprašal, zakaj ima v roki skodelico mleka in na ramenih torbo. Primož je rekel: »Ker sem tekel k tebi, sem vzel torbo, da bi se igrala v gozdu«. Primož je rekel, da je prinesel vse potrebno za v hribe. Primož in Matjaž sta šla k dedku in ga vprašala dve steklenici vode. Dedek jima je dal steklenici vode. Kadar sta prišla v gozd, sta vzela vrvi in začela plezati. Kadar sta prišla na vrh, sta vzela ven vrvi in začela graditi hišico. Začelo je močno deževati, bila je burja. Prišla sta Matjažev tata in Primožev tata. Otroka sta imela vročino. Šli so domov in pili čokolado. Kadar sta popila čokolado, sta šla spat. Ta dan je bil super, oba sta se zelo zabavala.

Raffaele Torres

VODA JE NAŠE BOGASTVO

Ob zaključku šolskega leta vrtca Kekec

Katja Dorni

V soboto, 31. maja, ob 10. uri je v otroškem vrtcu Kekec v Števerjanu potekala prisrčna zaključna prireditev z naslovom Voda je naše bogastvo. Otroci so skozi celo šolsko leto raziskovali vodo v vseh njenih oblikah — izvajali so zanimive poskuse, opazovali naravo in se celo odpravili na ogled sotočja rek Vipave in Soče.

Vrhunec njihovega dela pa je bila zgodbica o racmanu in rački, ki sta se skupaj sprehodila vse od ledenikov do morja. Na

poti sta srečala ptičke, žabici in igrive kapljice. Ko sta prišla do morja, pa ju je tam pričakala žalostna ribica, ker je bila voda onesnažena. A skupaj s prijatelji so našli rešitev – očistili so morje in ga spet naredili bleščeče čistega. Na koncu je k njim priletel še prekrasen sinji labod, ki je racmana in račko popeljal domov. Ko se je zgodbica zaključila, je zadonel bučen aplavz.

Po predstavi sta nastopila še dva maturanta, nato pa je sledilo podeljevanje priznanj bralne značke. Prireditelji se je zaključila na otroškem dvorišču, kjer so se starši, nonoti in vsi prisotni sproščeno družili in veselili skupnega uspeha.

Iskrena zahvala gre učiteljem, ki v zadnjih letih vlagajo veliko truda in predanosti ter s strateškimi idejami ustvarili privlačno šolsko ponudbo. S pozitivnim pogledom v prihodnost omogočajo, da se število otrok v Števerjanu povečuje.

Poleg vseh rutinskih dejavnosti, ki so za otroka zelo pomembne, se je vrtec še posebej posvetil obdelovanju sonaravnega vrta. Skupaj s strokovnjakom Massimom Raimondijem so se otroci naučili kmetijskih veščin in uživali v naravnem, domačem okolju. Posadili so krompir, redkvice, buče, paradižnike ter posejali solato.

Tudi trte, ki so jih zasadili pred tremi leti, bodo letos prvič obrodile – in sicer rumeno rebulo.

Zahvala gre tudi staršem, ki zaupajo svoje otroke vrtcu in skupaj s šolskim kadrom neprestano sodelujejo, ter občinski upravi, ki stoji ob strani in vrtec podpira iz vseh zornih kotov.

Veseli smo, da bo prihodnje leto otroški vrtec obiskovalo kar sedemnajst otrok – to je res lep znak živahnosti in upanja za našo skupnost!

SVETA BIRMA V ŠTEVERJANU

V soboto, 17. maja, je v cerkvi sv. Florijana v Števerjanu potekal zakrament svete Birme. Objavljamo govor, ki ga je prebral Bogdan Podveršič.

Hvala župniku Marjanu, hvaležni smo vam za vso pomoč, zgled, nasmehe; za skrb urejanja stavb, kjer se lahko naši mladi družijo, za vaš čas in nenazadnje za vse vaše molitve. Hvala patru Janu, njegova prisotnost pri tedenskih srečanjih raznih mladinskih skupin, nam kaže, da naši otroci niso sami. Hvala ker prenašate njihove muhe, razigranost in nešteto njihovih zakaj-jev. Hvala vsem botrom, da ste odgovorno sprejeli nalogo, da boste našim otrokom vedno sledili z nasveti, zgledom in jim bili opora v rasti, zmedah in težkih časih.

Hvala župnijskemu občestvu tukajšnje cerkve sv. Florijana in občestvu cerkve sv. Janeza Krstnika; za vse nevidne molitve pri vseh, predvsem tedenskih, svetih mašah, za naše otroke, naše družine, našo skupnost: vaša molitvena podpora sta nam kažipot pri naši duhovni rasti.

Hvala oratorijskemu zboru, da je z ubranim petjem opečatil praznik naših otrok. Ko mladino nekaj veseli, se z veseljem družijo in skupaj ustvarja. Hvala Damijani, da njen čas daruje za rast naših mladih. Hvala mladim in manj mladim društvu Sedej za logistično podporo, gospe Silvi za lepo okrašeno cerkev in strežnikom za skrbno služenje ob oltarju.

Živimo v tehnološki dobi, kjer se zdi, da osebni stiki in vera niso več potrebni. Zato je tako pomembno, da zakrament svete birme ni samo slovesna sveta maša, ampak začetek aktivne vloge mladih v naši župnijah, ki bodo v skupnosti spoznavali kaj jim v vsakdanjem življenju prinašajo darovi Svetega duha. Naše župnije jih potrebujejo, kajti mladost vedno prinese živahnost, nove ideje in veselje, ki jo naša Cerkev nujno potrebuje. Okrepljeni z močjo Svetega Duha, z veseljem v srcu in nasmehom na ustih, stopajte v svet in ga polepšajte drugim in sebi. Dragi otroci, kadarkoli in kjerkoli se boste pogovarjali z Gospodom povejtemu: »Gospod, sprejmi me takšnega, kakršen sem, in mi pomagaj, da bom postal takšen, kot želiš ti.«

PIŠI, KUKR KOLESAREŠ

Po starem se je pravilo, da je Štverjen vas vina en čerjišnji. Ormai bi lahko rekli, da je ratu vas vina en kuel. Od tega, kakue liep šport je kolesarstvo, smo že rezglabjeli ne dolgo en šeroko u jesenski številki lieta 2021. Tekrt je po naši vasi posau tudi Giro femminile en se ga spomnemo s hualežnostju, predusem ztuki so tekt zginli tisti ležeči miličniki pred vrtec.

Kljub temu, da mamou uezke cieste en več šalite ku dišeze, se zdi, da za kolesarje tue je še večji gušt. En apena posije en žark suenca, jeh videš. Prideji uen, ku gliste z dežjem. Ponevadi čakeji te slapši uručinu. En ni ovinka, da bi ne sreču usaj adniga. Te slapši je na dan nedije. Maš za jet h meši. Si ne sili. Že zgoni u treče ... en čj ga nejdeš? Ne ovinku pod šuelu. Če ne bi mau lih za jet h meši, bi preklinju ku tueča, ki vieš, da ga beš mau pred sabu gor do placa. Ma pole se ložeš u mir en se spomneš, da je huala kolesarjem, če mamou nou ašfalt u Štverjenu. Ki zdej mamou od Bukuja do Grojne autoštradu - en češ al nečeš - zehvala gre prau njem. En bi jeh povabu, da drugi Giro ni posaji še po Ščednem, po Aščevah, pole po Ušju, en še giro ne Klenc en ne Mocver ...

Zenimivo mi je blo tudi, kakue se tistu sebuetu od Girota usi Štverjenci, mladi, stari, otroci, kolesarji, nekolesarji, tisti, ki ne muereji kolesarju, usi, ma prau usi, čakeli, kedej posaji. Zgueda, kdr sm posala po vasi, sem vidla, keku se je usak naprauju po soje. Adni so piheli roza beluenče, adni se pofarbli cielu ciestu s kredemi, adni adiritura striehu, adni se okrasili s strišonemi ... Mi je blo ries zenimivo, da u času, kdr dobimo ta bejši imagini use na televizjonu al na telefonu, smo bli usi uene ne ciesti, ki smo tieli videt dirku u živo. En tekt sem slišala, da je adn zravn mene reku: "Ma jst ne bom prau neč filmiru. Js čem videt!"

Mene ni strah za nas Štverjence. Ki mi še znamo gledet reči ... u živo.

MOJ SLADKI KOTIČEK

Lucija Lango

“Maaaaa Lučka jst bi jla njk dolče, ma ne vjim kejšen...”

“An ki nrdimo zdej!? Maš kejšnu ideju?”

“Hmmmm ! Hahaha nrdmi njki, ki je sladko in kislo skept!”

“Ma kejšne gušte pej maš ti zadnje čase! Sladko in kislo skept!”

“Jaja, nrdi tku, njki boš že zmjšla kwep, d bo dobro!”

... PAR DNI POTEM ...

“Tw je štorjaaa Lučka, ma sm vjdla, d ti sz malo boš nrdila štra dobro! In ta sladica je sladka in kisla istočasno, čeh ti pusti an tak ljp retrogušto po kiselem. Štra dobrooo!”

“Oooo, ma niti anu žličku zame za pokušet mi nisi pustila!”

PANAKOTA LIMETA/JAGODE

Kot vsi vemo, je panakota (panna cotta) ena izmed klasičnih sladici. Po okusu je zelo sladka. Medtem ko je limeta “kislata” sadež in ima značilen svež okus. Jagode pa pomagajo pri skupnem okusu. Recept je za približno 5-7 lončkov, odvisno od velikosti kozarčkov/lončkov, ki jih imate, in od tega, koliko jih boste napolnili.

V receptu je tudi sladkor. Ponavadi ga jaz dodam po občutku, 5 žlic ali še manj. Tako se zmanjša malo kislost limete, saj je smetana že sladka. Lahko uporabljate mleti sladkor ali pa tistega v kristalčkih.

Če imate rajši mehkejšo panakoto, lahko date manj želatine.

Čas: **30 min priprave (5-6 ur počitka v hladilniku)**

Težavnost: **1/5**

Sestavine:

- 550 ml smetane
- 250 ml mleka
- cca 120-150 g sladkorja
- 1 vrečka vanilijevega sladkorja
- 3 limete
- 1 celotna vrečka želatine (12g)
- 500 g jagod
- listi mete ali mente za dekoracijo

Postopek:

Najprej namočimo želatino v mrzli vodi, dokler se ta ne zmehča. Lupino 2 limet naribamo v posodico, dodamo navaden in vaniljev sladkor ter premešamo. Pri ribanju limet (velja za vse citruse/limone, pomaranče...) pazimo, da ne ribamo tudi bele plasti pod olupkom, ker bo ta pustila grenak okus. V lonec damo smetano, mleko, mešanico sladkorja in segrejemo na srednjem ognju (lahko damo tudi na nizek ogenj in pustimo dlje časa – tako bo manjša verjetnost, da se bo vse prijelo na dno lonca). Mešanico grejemo 6-10 min, ne sme pa zavreti. Odstavimo z ognja in počakamo par minut. Nato želatino odtisnemo in jo primešamo k mešanici smetane. Parkrat pomešamo in pustimo, da ta postane mlačna. Med tem časom naribamo lupino še ene limete in odtisnemo dve limeti. Sok limete in lupino dodamo mešanici smetane, ko je ta mlačna jo lahko damo v lončke. Panakote pustimo, da se pohladijo pri sobni temperaturi in jih šele potem damo v hladilnik.

Jagode umijemo, očistimo pecelj in jih narežemo na manjše kvadratke. V posodo nato damo zrezane jagode, sok ene limete in lahko tudi malo limetine lupine, če vam ostane. Sladkamo po želji. Ko se panakote lepo strdijo, jim po vrhu dodamo jagode ter listke mete za dekoracijo.

DAROVI**Za števerjansko cerkev:**

- N.N. 50,00€.
- V spomin na moža Tončeta, Marica 100,00€.
- V spomin na Tončeta hčerka Darja z družino 100,00€.
- V spomin na Mladena Uršiča, Darko, Mirjam in Silvan Dorni 60,00€.
- V spomin na Ivana Maraža, N.N. 50,00€.
- V spomin na Ivana Maraža, letniki 75,00€.
- V spomin na Ivana Maraža, nečakinji Kristina in Irena 200,00€.
- V spomin na Bogdana Hladnika, N.N. 50,00€.

Za mlade družine v stiski:

- V spomin na Ivana Maraža, Marjan in Ljuba Bednarik z družinami 200,00€.
- V spomin na brata Ivana Maraža, sestra Ivanka 100,00€.

- V spomin na Antona Podveršiča, Mirjam z družino 50,00€.
- V spomin na očeta Antona, Darja z družino 100,00€.
- V spomin na Bogdana Hladnika, N.N. 50,00€.
- V spomin na Emidija Susiča, N.N. 100,00€.
- V spomin na teto in strica, N.N. 100,00€.
- V spomin na Gajo za potresence, nonoti 50,00€.
- N.N. 50,00€.
- N.N. 40,00€.

Za Števerjanski vestnik:

- V spomin na moža Tončeta, Marica 50,00€.

Za pevski zbor:

- V spomin na moža Tončeta, Marica 100,00€.

Za slovenske misijonarje:

- Mirka 50,00€.
- N.N. 50,00€.
- N.N. 50,00€.
- M.P. 50,00€.

SMRTI

Podversic Antonio

Rodil se je pod občino Kojsko 5. aprila 1928.

Umrli je v Gorici 28. marca 2025.

Pogreb je potekal 1. aprila 2025 v Gorici.

Hladnik Diodato (Bogdan)

Rodil se je v Gorici 28. avgusta 1948.

Umrli je v Gorici 27. marca 2025.

Pogreb je potekal 2. aprila 2025 v Števerjanu.

Vlatten Monika

Rodila se je v Wuppertalu (Nemčija) 30. aprila 1942.

Umrli je v Števerjanu 9. aprila 2025.

Pogreb je potekal 14. aprila 2025 v Števerjanu.

Darko Dornik

Rodil se je v Gorici 12. oktobra 1947.

Umrli je v Gorici 3. junija 2025.

Pogreb je potekal 6. junija 2025 v Števerjanu.

ZAHVALA ŠIVILJI IRENE GRUSOVIN

V nedeljo, 13. aprila 2025, se je v krminski bolnišnici poslovila Irene Grusovin. Poznana je bila predvsem zaradi svojih šiviljskih spretnosti.

Rodila se je 22. novembra 1933 mami Jožici – Pepci Hlede iz Števerjana in očetu Carlu Grusovinu. Poročila se je s Slavkom Garlattijem, v zakonu se ji je rodila hčerka Manuela. Rada je pomagala kot prostovoljka v bolnišnici Sv. Justa v Gorici. Dolgo let je bila ob strani kostumistki Snežici Černic in sodelovala tudi s števerjansko Dramsko družino. Njena pomoč je bila dragocena tudi pri uspešni predstavi Od Nice do Gorice.

Bog naj ji bogato poplača in povrne vse dobro, kar je storila za naše društvo in našo skupnost.

BILA JE OSEBA DRUGIH ČASOV

Poslovila se je Monika Vlaten

9. aprila nas je žal zapustila naša predraga Monika Vlaten. Strniti življenje osebe v par vrstic je res težka naloga, predvsem če je bilo to življenje tako polno dogodivščin, potovanj, kulture in globokih občutkov.

Monika se je rodila v Nemčiji v kraju Wuppertal leta 1942 in se je že od mladih nog navdušila nad knjigami. Ta strast jo je spremljala celo življenje. Najraje je imela knjige o starih civilizacijah, vojnah, dinastijah in oddaljenih svetovih. Moža, Eugenia Tamiarija, je spoznala v ljubljnem mestu Köln, kjer je preživela svojo mladost. Skupaj sta se odločila za dolgo in težko potovanje z ladjo

preko Afrike do daljne Avstralije, da bi tu našla srečo in zgradila novo življenje. V Avstraliji sta preživela pet let. Tam jih je čakal nov jezik, nova kultura in nove navade. Tu se je rodil edini sin Marco, njeno največje bogastvo. Iz domotožja po Števerjanu - vas je Monika videla med počitnicami, ko so obiskali sorodnike - so se odločili za povratek. Tudi nazaj so se vrnili z ladjo in z malim Marcom, ki je bil star šest mesecev. Potovanje je bilo zelo dolgo in neudobno. Sledila so leta težkega dela, varčevanja in žrtvovanj. Poleg tega, da je Monika morala usvojiti še dva nova jezika, so v tem obdobju tudi gradili hišo, ki jo je nato sin Marco preuredil in dokončal. Dom, v katerem je živela do zadnjega, obdana od svojih najdražjih, je zelo lep in obkrožen z naravo.

Monika je vedno bila zelo močna ženska tudi v raznih preizkušnjah življenja. Bila je ironična, učena, inteligentna in dostojanstvena. Bila je izredno družabna, vljudna in elegantna. Poznala je velilko ljudi, saj je dolgo let bila zaposlena v Gorici v znani slovenski knjigarni. Potem pa je do upokojitve opravljala še razna druga dela.

Izdala jo je bolezen, ki je prišla v tišini in ki so jo odkrili po naključju. Proti slednji se je bojevala dve leti in se ni nikoli vdala, pa čeprav jo je zdravljenje utrujalo in ji povzročalo slabo počutje, vendar je vztrajala, da bi še naprej videla veselje ljudi okoli sebe in ker je ljubila življenje.

Zadnji trije meseci so bili zelo težki. Vendar odšla je, verjamemo, kakor si je sama želela: na svojem domu, ki je bil zgrajen s tolikšnim trdom in požrtvovalnostjo in predvsem v družbi svojih dragih, ki so ji bili ob strani do zadnjega.

Moniko bomo vsi pogrešali, ker je bila oseba drugih časov. V spominu bodo ostali številni lepi trenutki.

Ciao, Monika.

Marisa Cassani in Marco Tamari
ter Alessandra Cassani

POZDRAV DARKU DORNIKU

Ko se je v vseh teh letih med Festivalom Števerjan pred šankom nabirala množica nestrpnih in lačnih obiskovalcev, ki so naročili in čakali svojega piščanca, je bil za vse tiste, ki smo bili odgovorni za postrežbo, obraz odrešenja le eden ... Darkov. Med največjo gužvo je posnosno, a venomer umirjeno vstopil v šotor z loncem, polnim sveže pečenih piščancev, ki so dišali daleč naokrog. Pred njim se je urno sestavila vrsta »natakarjev« in »natakaric«. Vsakemu je na pladenj z velikimi vilicami naložil piščanca in ga s spretnim in natančnim gibom z močnimi škarjami odrezal pri kosti na pol. Tudi letos in vsa naslednja leta, ko se bo pred šankom zbiralo morje ljudi in terjalo piščanca, bomo vsi nedvomno gledali proti vhodu in čakali, kdaj zagledamo Darkota. On pa bo nad vsemi nami in še posebej nad svojimi ljubljenimi piščančarji bdel z vrha.

Darku se iz srca zahvaljujemo vsi člani društva in obenem izrekamo iskreno sožalje vsem svojimcem.

V nadaljevanju objavljamo govor, ki ga je med pogrebom prebral župnik Marijan.

Darko se je rodil 12.oktobra 1947 v Gorici. Oče Marjan in mama Suzana sta imela še Mirjo, dvojčici Jožico in Ano, ki sta kot dojenčki umrli, Darkovega dvojčka Markota, Silvana in Rinaldota. Oče Marjan je umrl, ko je bil Darko star 14 let, zato so morali otroci poprijet delo na kmetiji in so bili primorani iskati delo v mestu. Delal je razne poklice, največ let pa je delal na placu v Gorici, kjer je prevažal sadje in zelenjavo.

Leta 1972 je svojo življenjsko pot združil z Jasno, zvesto sopotnico, s katero sta si ustvarila ljubeč dom in družino. V zakonu sta se jima rodila dva otroka, Damjan in Erika, ki sta bila njegova velika ponos in veselje.

Bil je človek dejanj, izkušenih rok in močne volje. Tudi v prostem času se je posvečal zidarstvu, skupaj z brati in prijatelji, so s trdim delom in veliko predanostjo postavili hišo, v kateri je preživel večino življenja. Njegove roke so bile orodje ustvarjanja in trdosti, vedno pripravljene pomagati.

Leta 2002 se je upokojil in se v polnosti posvetil novi vlogi, ki mu je bila v posebno veselje, vlogi nonota. Njegovo srce so razveselili vnuki, Samuel, Daniel, Petra, Jana in David. Zanje je vedno našel čas, potrpežljivost in toplino.

Bil je festivalski »piščance pek«. Skupina teh, so se družili in predebatirali, kako vsako leto izpeljati to težko in skrito čarovnijo »pajsena« in peko piščancev. Droben a pristen znak njegove družabnosti in humorja.

Prijatelj je te dni Eriko tako potolažil: »Naj ga Bog sprejme med nebeške pritrkovalce.« Lojze, Bruno in Darko so več kot 50 let pritrkovali na vaškem zvoniku. Soustvarjali so praznično vzdušje v cerkvi. Melodije zvonov so bile del tradicij in praznovanj. Še za Petrino birmo je na dvorišču poslušal to melodijo zvonov, ki mu je bila pri srcu.

Za seboj pušča sledi, ki jih ne izbriše čas, v družini, skupnosti vseh, ki so ga spoznali. Ostal bo v spominu kot srčen mož, predan tata in nono, delaven in pošten človek, ki je znal ceniti preproste ljudi okrog sebe.

Bog naj ti povrni, Darko, počivaj v miru.

REŠITEV IGRICE:

Ali poznate goriške in rimske škofe in njihove grbe?

		Carlo Roberto Maria Redaelli		Benedikt XVI.
		Joseph Alois Ratzinger		Janez Pavel II.
		Karol Wojtyła		Janez Pavel I.
		Albino Luciani		Francisek
		Jorge Mario Bergoglio		Robert Francis Prevost
		Leon XIV.		

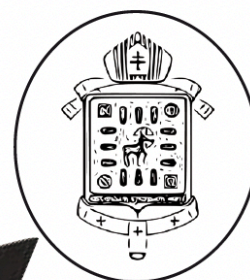
Ali poznaš te goriške in rimske škofo in njihove grbe?

Albino Luciani

Janez Pavel I.

Carlo Roberto Maria Redaelli

Benedikt XVI.

Jorge Mario Bergoglio

Francišek

Robert Francis Prevost

Karol Wojtyła

Joseph Alois Ratzinger

Janez Pavel II.

Leon XIV.

